

19 Mayıs 1937

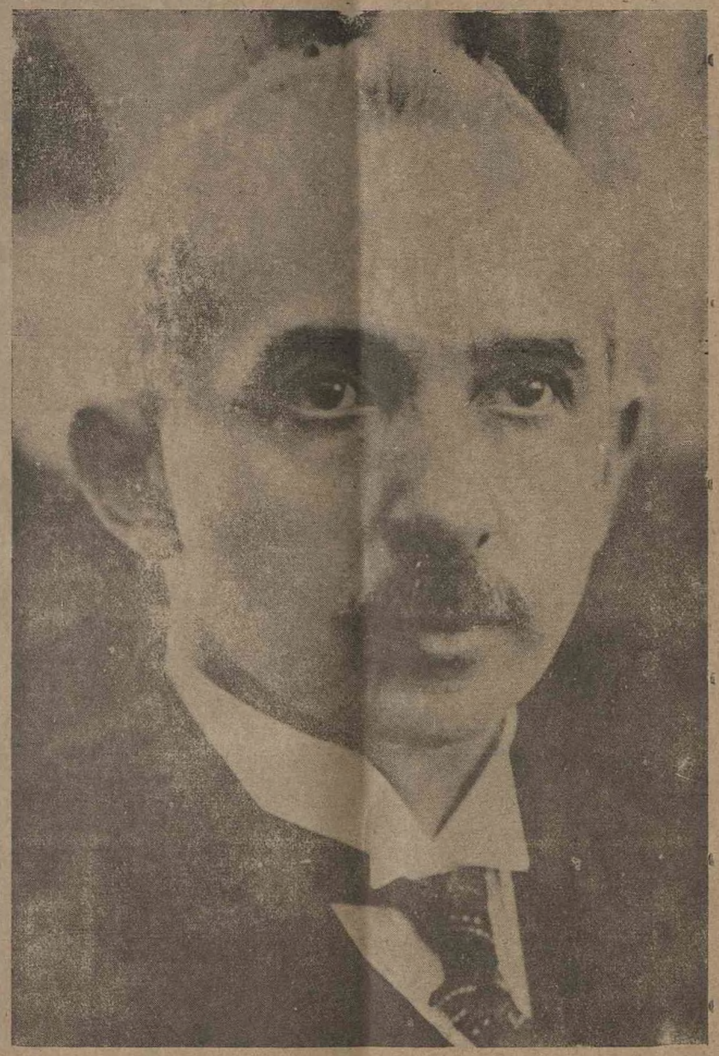
KAYNAK

KEMAL

BALIKESİR HALKEVİ

ULU ÖNDERİMİZ ATATÜRK

Başbakanımız İsmet İnönü

C. H. P. Genel Sekreteri
Dahiliye bakanımız
ŞÜKRÜ KAYA

TÜRK TARİH KURUMU
KÜTÜPHANESİ

İtbay ve C. H. P. Başkanı
BAY ETEM AYKUT

Halkevi Başkanımız
Bay Feyzi Sözener

TARİH KURUMU

İÇINDEKİLER

97 — 19 Mayıs
98 — Mutlu Samsun
100 — 19 Mayıstan önce
103 — Samsun
106 — Yeni ilk okul müfredat proğramı
108 — Yazma kitaplar
110 — Konferans
114 — Ağaç ve Su
116 — Kardeşimin mezarında
117 — Mayıs 19, Kırılan dal, tabiatın yası, vecizeler
118 — Halk Masalları
120 — Aşık ömeriden
121 — Verem
123 — Ata sözleri
126 — Halkevi çalışmaları

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ

İYESİ
T. F. SILAY

kaynak

Yayın Direktörü
ABDİ
Agabey Oğlu

Balıkesir Halkevi Aylık Dergisi

SAYI:52 | 19 . 5 . 1937 | YIL: 5

19 Mayıs

Bu gününönemi, Türk Kemalizm inkilâbının üzerinden günler, yıllar ve hatta yüz yıllar geçdikce artacak bir mahiyettedir.

1919 yılının 19 mayısında Samsuna ayak basan Mustafa Kemal, Türklere yalnız istiklâllerinin korunacağını ve neticenin zaferle elde edileceğini tebşirle kalmamışdı; O büyük önder, o gün bir parçasına ayak basdığı Türk yurdunun sahiplerine sunduğu ışıkla toprak, su ve hava sevgisini onların temiz yüreklerinde tekrar canlandırdı.

BAY EKREM ÇAVULDUR

Bu güzel yurt için «canlı insan, uyanık insan, hareketli insan, dürüst insan, mert insan» hasılı güzel insan yetişdirmek aşk ve idealini onlara aşıladı.

Bu suretle dünyanın en büyük ulusu olan Türk ulusunun yeniden harekete geçmesi dolayısile Türk rönesansını ve büyük Türk ulusunun gençleşmesi senbolünü yaradan Atatürkün bundan 18 yıl önce Samsuna atmış olduğu o önemli adım olmuştur.

Kurtardığı Türk istiklâlini ve onun doğurduğu Türk Cumhuriyetini, damarlarında taşıdığı asil kan dolayısile emanet ettiği Türk gençliği, Atatürkün Samsuna attığı bu önemli adımla yaratmış olduğu Türk rönesansını ve gençleşme sembolünü de o iki kıymetli emanet gibi yaşatmağa çalışmalı ve bunların doğduğu gün olan 19 mayıs 1919 gününü, yalnız Türk gençliği değil; bütün halk, olanca yarlığile kutlamalıdırlar.

Mutlu Samsun

MÜKERREM KÂMİL SU

Mayısın güneşli günlerinden biri. Gökde beyaz, mai organtin yığını gibi köpüklenen bulutlar, denizde ışık kırıntıları..

Dağlarda kuşlar ve yapraklar arasında çiçekler. Tabiat uzun ipek eteklerini sürüyen bir genç gelin kadar taze görünüyor. Rüzgâr tüy yelpazesile yavaş yavaş bu güzel kadına serinlik vermege çalışıyor.

Dünyanın en güzel yeri olan İstanbul bu pırıl pırıl yanan mayıs günü niçin şen degil?

Sokaklarda dolaşan, vapurlara, arabalara, tramvaylara, girip çıkan insan kalabalığının bu güzelliği görmeyişi niçin?

Her yüz soluk,
her alın bulutlu ve her gözde korkulu bir rüyanın gölgesi var.

Gece böcekleri ışığa koşarlar, pervaneler alevde yanarlar, kuşlar çiçeklerin bin bir rengi ve baş döndüren kokusu ile kendilerinden geçerler, insanlarda bütün bu güzellik ardında koşan şeylere bağlanarak yaşamazlarmı?

Öyle ise niçin mai ipek eteklerini İstanbul kıyılarına seren ışıklı denizi ve açık göklerile gülen bu güzel tabiat, onları kendisine çekemiyor? İnsan Gönlünü avutmak ve kendisine bağlamak için tabiat nesinden kayb etmiştir?

* *
*

Sirkeci rıhtımı.

Karadenize kalkacak vapurun dumanı halkalana halkalana yükseliyor. Yolcular sandallara atlıyorlar. Giren, çıkan insan kalabalığı, karma karışık. Kıyı memleketlerinin pek yakından tanıdıkları makine, kürek ve hamal sesleri.

Güvertede geniş omuzlu, ateş bakışlı bir yolcu gemiyi öpen sulara bakarak yanındakilere bir şeyler söylüyor.

Kuvvetli bir görünüş.

Geniş alnı, manalı çenesi ve kıpırdamadan konuşur gibi canlı ağzı ile bu yolcuda insan yüreklerini kendine çeken birşey var.

* *
*

Vapur boğazdan geçiyor,

İki sıralı yalılarda, çamlı bağçelerde güneşin alevden saçı kıp kızıl yanıyor.

Sarayın geniş pençerelerinde ışıkla suyun birleşmesinden kopan gölgeler..

Kıyılarda ne saz sesi, ne kadın sesi..

Bir zamanlar aşkın, saadetin beşiği solan sularda sanki üzgün bir yüreğin titreyişi var..

Sular da gönüller gibi üzgün.

Çünkü yıllardır beyaz Sarayın kan lekeleri ile damgalanmış duvarlarına sürünmekten usanmışlar artık.

Boğaz suları utanç içinde.

Yeşil, beyaz köpükleri ve korkunç saldırışları ile bu duvarları aşmıyor, içerdeki kahkaha; çılgınlık dünyasını basup geçemiyor diye.

Yolcu gözlerini Sarayın pençerelerinden çekdiği zaman, Tanrının ateş diyarından yolladığı alev ilâhına benziyor.

Ve gemi ilerliyor. Laciverd dalgalara, kara denizin uçsuz bucaksız enginine gögüs vererek durmadan ilerliyor.

* *
*

Samsun bir dakika daha beklemege dayanığı kalmamış bir insan yüregi gibi titriyor.

Kıyılarda toplanan halkın gözü ufuklarda..

Beklenen nedir,

Nedir bu beklenen?

İşte uzaklarda bir duman gölgesi..

Samsunda Atatürk Heykeli

Ve gittikçe yaklaşan gemi.

Gözlerde yaşla, yüreklerde umudla beklenen geminin yolcusu göklerden topraklara inen bir kuvvet sanki.

Öyle bir kuvvetki türküm diyenin gönlünü ardından sürüyüp geliyor. ve basdığı yerlere mutluluk, inan erkinlik aşkı taşıyor.

* *
*

Genç Türk tarihi.

Başlangıcına 19 mayıs diyorum.

Hakkım yokmu?

Bu büyük kurtarıcının öz yurt toprak larına basdığı gündür.

Bu tarihin yaratıcısını söylemeğe lüzüm kal lımı?

Onu sen, ben hepimiz tanıyor, açtığı yoldan büyük bir güvenle yürümiyormuyuz?

Ve yine bu gün mutlu Samsun demekten kendimi alamıyorum.

Bir kurtuluş bir kuruluş gününün başına geçmişdir.

Bu gün Samsunun en ulusal bayramını on yedi milyon Türk bütün bir yürek vuruşu ve duyuşu ile kutluluyor.

Artık ne İstanbul göklerinde tabiatın bin bir güzelliğine başçevirtmiyen bir acı' ne boğaz sularında utanç ne insanında yas var. Eşsiz kahramanı göksünde taşıdığı için tarihi değerini bulan kara deniz limon portakal kıyılarını öpen güney denizi ile her şeyi yıkayıp götürmedi ve gömmedimi?!..

19 Mayıstan önce

KÂMİL SU

On sekizinci asırdan itibaren osmanlı devleti gerilmeğe başlamışdır. Bu asırda hatırı sayılır bir kuvvet haline geçmeğe başlıyan Rusya istikbalini Baltık denizi, Lehistan ve Kara deniz gibi üç istikamette ilerlemekde inkişaf etmekte görüyordu.

Bütün çalışmalarını bu ülkünün tahakkuku üzerinde yığan Rus çarları bilhassa Petro, ikinci Katerin asrın sonlarında Osmanli devleti zararına bir haylı menfaat elde etmişlerdi. 1774 Kaynarca muhahedesile Osmanlı hıristiyan tab'ası üzerinde bir nevi himaye hakkı almağa muaffak olmuş olan Rusya, on dokuzuncu asır faaliyetini gayri müslim tabayı osmanlı hükûmeti aleyhine tehrike ve onları Osmanlı Devletinden ayırmağa hasretmişdi. Rusyanın bundaki düşüncesi: Osmanlı Devletini yıpratmak, kolyaca yutu labilecek bir hale getirmektir.

Rusyanın Osmanlı Devleti üzerinde güdüğü istilâ siyaseti, on dokuzuncu asırda bu Devlet üzerinde iktisadi menfaatleri olan Avrupa Devletlerinin İstismar siyaseti ile çarpışmağa başlamıştır. «Şark meselesi» adını alan bu karışık çehreli siyasetin on dokuzuncu asrın ikinci yarısına kadar devam eden devirde, Mısır meselesinde, Kırım harbinde Avrupa Devletlerinin Osmanlı Devletini himaye etmeleri gibi garip tezahürleri olmuştur.

Kırım harbinden bir az önce Osmanlı devletini paylaşmak işini yalnız başına hal etmenin mümkün olamıyacağını kestiren Rusya, bu yolda kendisine en fazla mukavemet göstermesi mümkün olan Ingiltere ile anlaşmak istemişti 1844 Yılınd İngiltereye seyyahatı esnasında Osmanlı Devleti için «Vükelâmız arasında Türkiye hakkında iki fikir vardır: Bu Hükûmet ya ölmek üzeridir, yahut ölmüştür; her halde kariben vefatını menetmek mümkün olmıyacaktır.» diyen çar birinci nikola Nikola 1853 tarihinde Petresburg kışlık sarayında verilen bir müsamerede İngiltere sifri Hamilton seymürü bir tarafa çekerek: «Hükûmeti Osmaniye fena bir haldedir. ve bizi çok müşkülâta duçar edecektir; kucağımızda bir hasta adam, mühlik surette hasta bir adam var. Tedabiri lâzimeyi ittihaz etmezden evvel bunu kaçırır isek pek yazık olur.» demiştir.

Bu tarihten itibaren birinci Nikolanın kullukandığı (hasta adam) tabirine alışmış olan Avrupalılar, onda, yaratıcılık kabiliyetinin olabileceğine ne dense inanmıyorlardı.

On dokuzuncu asrın ikinci yarısında Avrupadaki siyasi buhranları kendi emellerinin tahakkukuna müsait bulan Rusya Osmanlı devletine saldırarak onu, Ayastafonos ve Berlin muahedeleri gibi hükümleri ağır mukaveleler imzalamağa mecbur etti. Avrupalıların da bu fasılada Osmanlı Devletine yaptıkları müdahalelerin lehde olduğu iddia edilemez.

Henüz açılmış Mebusan Meclisini kapatan Abdülhamit II, Türklerin Çarlık Rusyası ve Avrupa tarafından aldıkları izzeti nefis yaralarını, acılarını, felâketlerini unutturmak için onları daha büyük felâketlerle, kısaca irtica ile, zulümle, zındanla karşı karşıya getirdi. Hakikaten Türkler Çarlık Rusyadan, Avrupadan gelen felâketleri unuttular; fakat Abdülhamidin kini aslâ!. Türkü hem içinden hem dışından vuran bu öldürücü kuvvetler yine içten ve dışdan bir birini kovalayan saldırşlarla onu öldürmege çalışdılar. Fakat öldüremediler; dermansız bıraktılar.

Cihan harbi onun için yeni bir felâket oldu. Herkes onu öldürmetke ittifak etmişti. Sağından, solundan; önünden, arkasından saldırdılar. Fakat bütün dermansızlığına rağmen onu yine kuvvetlerile degil, başında bulunan adamları avlamak suretile yendiler. Buna Çanakkaleyi şahit tutuyoruz. Orada atılan Türk naresının şiddetinden korkmadığını bu gün kim, hangisi inkâr edebilir?

Dört yıllık bir boğuşma sonunda Avrupalılar, yenilmeyen Türkün başında bulunan mağlûp Osmanlı Hanedanına Mondros mütarekesini imzalattılar. Bu mütareke ile Türkün halini, yaralı, fakat her şeyi yapmak kudretinde olan Asya arslanın sirk bekcisinden farklı olmayanlar tarafından kafeslenişi gibi görürüm.

Monduros mütarekesile Avrupalılar, elinden silâhı alınmış, ordusu dağıtılmış, başında bulunan hükümdarı, şehyhüslâmı hiyanet etmiş olan Türkün harimine,egreti olan mağrur tavurları ile girmege yeltendiler. Bu yeltenişte ürkek pervasızlık vardı; çok korkak bir adamın iddia üzerine gice korkunç bir yerden geçerken uğradığı yürek çarpıntısı gibi.

Mütarekenin ağır şartları; istilâcıların pervasız gibi görünen hrreketleri, milleti umumi harbe sokanların memleketden kaçışları' hilâfet mevkiini işgal edenlerle etrafında bulunan düşkün ruhlu insanların kendi menfaatlerini temin edecek alçakca tedbirlere baş vurmaları; memleketin bir

çok yerlerinin işgal edilmesi .... Bütün bu felaketler karşısında her yerde' esaslı olmıyan, kurtuluş çareleri düşünülmeğe başlamışdı. Kimi Anadoluyu kül halinde kurtarmak imkânı olmadığı düşüncesile mahalli istiklâller temin etmek isteyor, kimi Amerika mandasını, kimi İngiliz himayesini kabul etmek isteyordu. Son iki şıkkı düşünenler Osmanlı Devletini kül halinde muhâfaza etmek isteyenlerdi.

İşte tam bu sırada içinde, Türkün mukadderatını eline âlacak kahramanı taşıyan bir gemi İstanbldan Samsuna doğru yol alıyordu. Türkün tarih yapma, tarih yaratma kudretini gören, ve adını dilimize persenk ettiğimiz, içimize bir sanatkâr gibi işlediğimiz bu kahramanın bu müşkül vaziyet karşısında verdiği kararı tekrar edelim:

«Bu vaziyet karşısında bir tek karar vardı. oda hâkimiyeti milliyeye müstenit bilâkaydü şart müstakil yeni bir Türk devleti tesis etmek.

İşte daha, İstanbuldan çıkmadan evvel düşündüğümüz ve Samsunda anadolu topraklarına ayak basar basmaz tatbikatına başladığımız karar, bu karar olmuştur.

Bu kararın istinat ettiği en kuvvetli muhakeme ve mantık şu idi:

Esas; Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. Bu esas ancak istiklâl ile malikiyetle temin olunabilir. Ne kadar zengin ve Müreffeh olursa olsun istiklâlden mahrum bir millet beşeriyeti mütemeddine muvacehesinde uşak olmak mevkiinden yüksek bir muameleye kespi liyakat edemez.

Ecnebi bir devletin himaye ve sahabetini kabul etmek insanlık evsafından mahrumlyeti, aciz ve meskeneti itiraftan başka bir şey değildir. Filhakika bu derkeye düşmemiş olanların isteyerek başlarına bir ecnebi efendi getirmelerine asla ihtimal verilemez.

Halbuki Türkün haysiyet ve izzeti nefsi ve kabiliyeti çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir millet esir yaşamaktansa mahvolsun evlâdır!

Binaenaleyh, ya istiklâl ya ölüm!

İşte halâsı hakıki istiyenlerin parolası bu olacaktı »[I]

(1) Büyük Nutuk S: 19

SAMSUN

19/mayıs/ münasebetile cağrafi bir Etüt

CENAP REFİK ORKON

Samsun Kızıl ve Yesil ırmak münsabları arasında büyük bir körfezde Greenwiche nazaran 36 derece şark tuli 40.18 şimal arasında bulunmaktadır. Mert ırmagı adındaki suyun döküntü yerinde bulunan Samsun şehri denize bir takım yamaçlarla bakan ve bir kaç yüz metre yüksekliği geçmiyen sırtların Anfiteatır şeklinde görünen deniz manzarası ile güzelliğini artırır.

Mutedil olan havası yazın çok sıcak yapar. Âzami 30-4 kadar yükselen hararetin bazı seneler asgarisi-5 1 kadardır' bir sene içinde 78 gün açık havaya mukabil 165 gün bulutlu ve 122 gün kapalı bulunmaktadır. Bu hesaba göre sene içinde düşen yağmur miktûrı 825 milimetre kadardır. en çok yağış birinci ve ikinci teşrin ile kânun ayları ve kımen şubat ayındadır. Diğer aylarda da az çok yağmur düşer. Şimali şarkiden esen ruzgârlar yazın fazla sıcağını tadil ederler. Ekseriya köfezi sis kapladığından rutubet his olunacak derecededir. Bu sebeple havası agırcadır.

Türkiyenin şimalini kaplayan karadenizin girinti ve çıkıntılarile birlikte uzayan sahil hattının 1500 kilometre uzunluğundaki saha üzerindeki bu koydaki arkasını cenup dag ve yaylâlarına dayamış olan Samsun Türkiyenin şimal dnrumunda kıymetli bir yeridir. bu sahil hattı Sinop civarında ince burundan başlayarak iki değişik iklim şartlarile şarki ve garbi Karadeniz olmak üzere ayrılır. birinci kısım arasına giren ve şarkta kopmuş burnuna kadar uzayan ve üç büyük çıkıntı ile sıralanan bu sahil üzerinde Samsun AtaTürkün ilk ayak basdığı bu güzel şehir de Türk, varlığının temel taşının konduğu yüksek ve tarihi bir şehir.

Karadenize dökülen Yeşilırmak nehri bu civarda şimali anadoluyu sıralayan ve Canik silselesi adını taşıyan dağları cenubunda Kelkit, Sığırcık ve tozanlı ayaklarile dağların cenubundaki arazinin teressühatını sürüklüyerek döktüğü Çaltı ve Civa burunları arasında dahil ettiği. çıkıntı ile Samsun garbında bir çok uzun kıvrıntılardan sora Bafranın ötesinde meydana gelen daha büyük ve uzunca bir çıkıntı Kızıl ırmağın ilerliyen yeni kara parçalardırki, her iki büyük ve geniş nehir dökün-tülerinin hasıl ettiği çıkıntılar arasındaki büyük bir iç kavsin hemen ortasında uzun zamanların dağurduğu hayat dolu Samsun Kara deniz bölgesinde kendisi kadar ehemmiyetli Trabzonla birlikte birisi Şarki ve diğeride orta Anadolunun ihraç iskelelerini teşkil ederler.

Samsunun bu günkü durumu çok ehemmiyetli bir sahil hattı üzerinde arkasını dayadığı bir takım dağlarla orta Ana doluya bağlanır' civarına kadar türlü vaziyetlerde uzayan bu dağlar Samsun Cenubi garbisinde munhani üzerinde devam ederler'

Sora Samsun civarında sahile kadar varırlar. Uzunlukları olmıyan ve muhaddebleşmiş olan bir parça halinde buradaki dağlar 1500 metre irtifaa kadar çıkarlar. Ve Şark - Garp yolunda yuvarlak birer kitle gibi uzarlar.

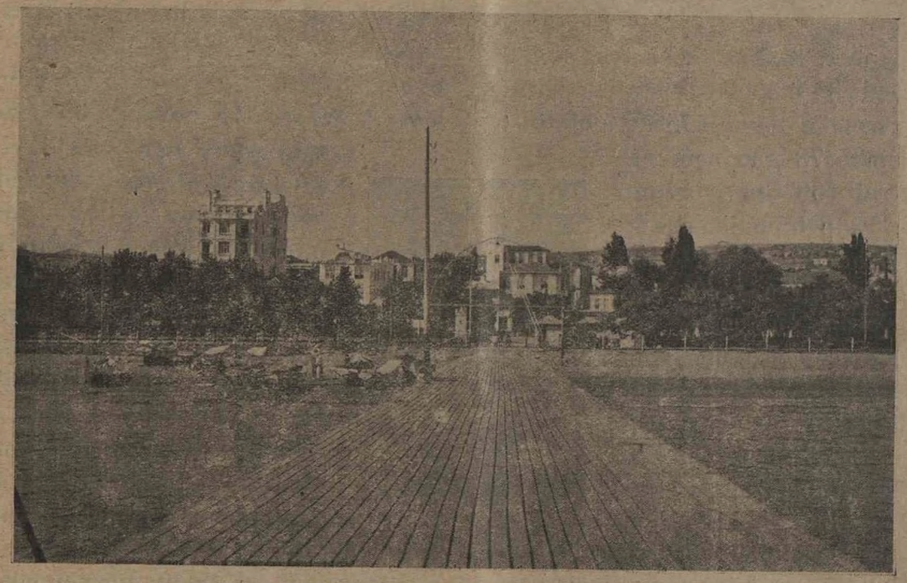
Bu dağlar Kızıl ve yeşilırmağın aşğı kısımlarında kalan yüksek yaylalar menzumesinin mevzi'i çıkıntılarından başka bir şey olmayup bu yaylalara karışarak kayıp olurlar. Bu bölgedeki dağları kat eden Amasya ve Samsun yolu Bozalan dağı hızasında 1080 metreyi geçer.

Samsundan Orduya doğıu sahil hattı üzerinde uzatılacak bir hat ile, Cenubda Amasyadan sahile müvazi çizilecek ikinci bir hattin arasında kalan arazi Kızılırmak nehrinin Garbinde bulunan şişkinliklerin Cenuba doğru daha alçalarak devam

ırmrklar boyunca uzaya bilen ve kesilen dağlardır Sahil boyunda yükseklikleri azdır. İçerilerilere gidildikçe artan bu yükseklikler, tepelerden ibaret adeta birer yayla halinde bulunmaktadırlar.

Cenuba indikçe ve Şarka uzadıaça dağlar yükselerek Cenubda Kelkit, Harşit, Çoruh ırmaklarile daha Şarkta küçük Kafkaslar gibi büyük yavlalara girer ve yaklaşır.

kızıl ve Yeşilırmak arasında bu geniş arazi şimali Anadolunun zengin bir parçasıdır. Cenup ile olan alaka ve rabitası-

eden ve bir biri üzerine konmuş yaylalar şeklini alarak Kızıl ırmak deltesinin şark tarafında sarih silsileler halini alan mebhus yaylaların daha geniş mıkyasta inkişaf eden parçaları halinde görünür.

Bu kitleler bir birlerine karışmış ve düzelmiş bazı yerlerdede ayrılarak kabili tefrik silsileler teşkil ettiği de vakidir.

Sahili takip eden dağlar Çarşanba civarında Yeşilırmağın teşkil ettiği deltada müstesna olmak üzere Kızılırmağın Şarkında Canik adını alırlar Bu dağlar yalnız

nı kolaylaştırabilecek eşkâl ve avarizinin yanında şarkauzayabilen kara yollarının bilhassa hakim olduğu Karadeniz iskelelerinin en büyük kıymetini samsun teşkil eder.

Karadeniz limanları tarihin eski zamanlarındanberi ticaret yollarının iskelesidir.

Anadolu içlerinde ve hatta İran , Hinde ve İraka giden yolların bu yollar Kızıl ve Yeşilırmak havzalarının Amasya ve, Sivas yolları üzerinde devam etmiş olan kara yollarının bu şehre verdiği mamuri yet untulmaz .

Sonraları Sivasın ve bölgesinin senelerden beri geri kalmasının hasil, ettiği neticeler orta mıntıkasının diğer bölgelergibi mahsulatını uzatacak ve çıkaracak iskelere yolsuzlukların açtığı derin yaralar yüzünden imkânsızlıklar vermekte idi.

Türkiye limanlarının en mühim olanları da bu akibetlerde idi· Cumhuriyet devrinin açtığı felah ve saaddet yolunda memleket iktisadiyatının, tanziminde en başta bulan yol ve iskele her gün yeniden yeniye ilerlemekte seviç uyandıraca hadiseler halini almaktadır. Karadenizin, şimal kıyılarında enönmli olan Samsun iskelesi Tarbuzonda ı daha ilerde dir. Limanın açık ve sığlık olmasına rağmen Samsun şehrijnin gösterdiği terakki dikati celp eder. Toprakları zengin ve arka tarafında uzayup gelen iki büyük suyun büyük ve geniş havzalarının faaliyetleri zengin' bir hinterlant ile dikkati çeker· Bu hinterlant çeşitli gida ve iptidai maddelerinin çıkarılacak bütün nevilerinin ve cinslerinin yolu üzerinde denize bakan zengin bir köşedir·

Türkiye mahsulatın n kuvvetli ihraç merkezleri sırasında Samsun çok ileride bir iskele olacaktır Bu iskele evvlâ sahil hattını takip ederek uzadığı Çarşamba kasabasina bir hatla cenupda da Havza, amasya, Turhal Sivas gibi ikinci büyük ve mühim bir demir yolu ile Orta Anadoluya ve ayni zamanda şark garp ve cenubi garbiye inen bu günki demir yollarının ve daha sonra gelecekte cenubi şarki yolları.nın Sivastaki kavşağı, münasibetile bütün bu bölgenin zengin mahsulatını Samsun harice çıkaracaktır.

muhakak olan bir şey varsa oda şimali Anadoluda Trabzon ve Samsnn gibi bu iki mühim limanın tesis edecekleri piyasa memleket mahsulâtının satış yeri olacaktır.

Parlak bir liman ve işlek bir sanayi şehri olabilecek ve bütün işçiliği itibarile büyük kıymetini artıracoktır. cenubun bol hububatı yanında, Afyon, keten, Tütün, meyva ve kenevir gibi ihracat merkezi olan Samsun iplik ve Un ve kereste fabrikalariie çok kıymelini artımaktadır·

Karadenizde bu iki işkelenin istikbaldeki önemli durumu dikkati çekmektedir. doğu Anadolunun ve iranın ihracat merkezi Trazonun tesis edeceği piyasa gibi orta Anadolunun ihracatına en yakın ve doğru ihracat merkezi olan ve birinci derecede limanlar sırasında bulunan Samsun Karaden zde yanyana parlayacaktır. Halen İstambul piyasasına bağlı bulunan, Samsun limanında yapılacak liman ve mendirek tesisatı ortanın zengin, mahsulâtının ihracatında müstakil bir piyasa tesahüp odecektir.

Halen artmakta olan nüfusu bu müteaamızın bir neticesidir. 935 yılının nüfusu sayımında 33, 839 olup 927 yılına nazaran 3467 farkın 11·4 şeklinde tecellisi bu şehrin iktisadi sebeb ve amilleri tahtın da ilerlemesinden başka bir şey değildir.

Yeni İlk Okul Müfredat Programının Ana Esaslarından İş Perensibi:

Yazan: ZEKİ ÖKMEN

İşin tedrisata sokulması fikri, eski öğrenme okulunun noksanlığı kanaatından ve daha doğrusu piskolojik görüşlerin kökten değişmesinden ve bu arada çocuk piskolojisinin yeni neticelerinden doğmuştur.

Eski okul daha çok hafızaya dayanır; ders mevzuları daha çok öğretmenin söylemesi, sorarak anltaması ile verilir ve ezberleme ile mal edilir. Bunun noksanlığı ve sakatlığı meydandadır.

Diğer taraftan iş yeni opiskolojinin ve bilhassa Wundt'un bütün hayatın faaliyet olduğu hakkındaki buluşlarından çıkmış dır. Natorpın da dediği gibi (ruhun kendi kendine inkişafı en iyi bir surette canlı ve hareketli cemiytlerde vaki olur, İnsan ancak insanlar cemiyetinde düşüne bilir.) hakikati bu fikrin okula girmesine sebep olmuştur. Bu esastan dolayı yeni okulun usuli pasif bir alış veriş değil, bilakis faal bir usuldür. Şu halde ögretim yeni okulda bizatihi iş olacak ve ancak cemiyetteki işle vaki olacaktır.

İşten kast edilen mana nedir? Bu yönden iş, okullarda bir tekâmül göstermiştir:

A - İlk zamanlarda işten kast edilen mana çocuğun işleyerek ve yalnız bedeni işle öğrenmesi icak ettigi şeklinde görülmüştür. Bu itibarla iş tedrisi ilk önceleri erkek çocuklar için el işleri, el hünerleri atölye tedisatı halinde idi ve hususi bir ders zümresi halinde okula girmişti. Çamurla şekiller yapmak her türlü kâat işleri tezgâh işleri bu arada marangozluk, tenekecilik ve saire en kıymetli işlerden madutdu; Almanyada Münih bu fikirlerin hakikat sahaşına çıkmasında ön safta bulunmuştur. Orada hasusi işatelyeleri ve kız çocukları için okul mutbakları kurulmuştur Bu şekil iş esası itibarile mihanikliğe kaçmazsa her zaman için ehemmiyetini taşır. sırf manevi işlerle mukayese edilirse bilhassa beden sağlığına hizmet ettiği için de eyidir. Ayni zamanda gerek iradenin terbiyesinde imkân ve gerek hassa uzuvlarını harekete getirmesi yönündende ehemmiyeti haizdir. Bu suretle bilhassa göz terbiye edilmiş olur. Puşkinin şu sözu gözün terbiyesinin ehemmiyetini gösterir: 100 insan arasında bir kişi düşünür, 1000 insan arasında bir kişi göre bilir.

Yalnız bu şekil işde çocuklar manevi işten kolayca kaçmak, ruhi faaliyetlerin sıkıcı hallerinden uzaklaşmak cihetine meylederler. Ve mihaniki olabilirler.

B — İş fikrinden bir kısım terbiyeciler şu manayı anladılar: Kuvvetleri uyandırmak ve inkişaf ettirmek gayesi de anlaşılır. Bunun içinde iş hususi bir ders zümresi halinde olmakla beraber diger derslerin hizmetlerine vermek icap eder. Meselâ Seinig işi tamamen eşya dersinin hizmetine koyar. Bu suretle makas ve bıçak işleri muhtelif resim ve şekiller' mukavva işleri tedrisata sokulmuştur. Bütün bunlar kafada sönük ve müphem bulunan tasavvurları açık ve vayih bir hale sokmaya yarar. Bu itibarla eşya tasavvurlarını vazıh bir kale sokmak ve tam bir ifade haline getirmek için zaruri olduğu kadar teknik işe ehimmiyet vermek icap eder.

Bu usulün eyi tarafları zımından ve vasıtadan istifadede, talebede kuvvetli zevk ve tesir uyandırmasında, talebede icat kudretinin ve inşa iradesinin artışında ve tedrisin yani bir vasıta ile kolayca gayesine varmasına hizmetindedir. İzahlar eşyanın kendisile değil modelleri üzerinde olacağından doğruluk, temizlik ve güzellik noksanı ve böyle geçici hallere fazla alışması da bu usulin zararlı taraflarıdır.

C — İş anlayışı daha geniş bir mana kazanınca iş mefhumu manavi faaliyetler alanına da teşmil edilmiştir. Bu manada olarak iş, talebelerin hem bilgi kazandıklarında bizatihi faal olması ve bizzat harekette bulunması, bilgileri yaşayarak elde etmesi, işlemesi şekil vermesidir. İşten anlaşılan umumî mana şimdi budur.

Bu husuda Sieber «iş okulu» Adlı kitabında iş okulunu izah ederken insan işinin muhtelif şekillerinin en geniş yer aldığı ve bilgilerin en az anlatma daha çok çocuğun faaliyeti ile onun şahsi görüş, müşahede ve tecrübelerile temin olunan yerdir der. Bu işlemede ruhi hayatın bütünlüğüde methaldardır.

LöWENEGK» Alman okul devrimi»adlı eserinde iş tedrisinden bilgi ve tebrübelerin bizatıhi faal olarak işlenmesini ve bunu talebelerin bizzat elde etmesi halinde göstermektedir.

Bütün bu anlayışta müşterek nokta talebenin bizzat faal olmasıdır. Bu suretle gerek karektar teşekkülü ve gerek iradenin işleyişi talebe tarafından kurulmuş olur. Nihayet Gavdiğin de dediği gibi iş yaratıcı bir hal alır.Okul işini iktişat davasının hizmetine veren Rue istihsal okulu gibi değil daha çok bir takım münasebetlerle yaratan işi meydana getiren okullar meydana gelir. Okullarımız şimdi bu yöne dönmektedir.

YAZMA KİTAPLAR

K. Kâni Akpınarlı

—II—

3 — Risail-i Kemâl paşa zade : " Şerh-ül-aşır Fi mâ'şer-ül-haşr„ Bu arapça yazma vatan kütüphanesinin eski kitaplar dolabında ve (210) seri numarasında kayıtlıdır.21×14 büyüklüğünde olan yazmanın yazısı tâlik kırmasıdır. Cildi eskidir. Risâlenin muhteviyatını "Ahiret hakkında on Âyet-i kerimenin tefsiri„ teşkil ediyor.(I)

Yayzmanın hangi tarihte yazıldığı belli degilsede, Kemâl paşa zadenin sağlığında yazıldığı muhtemeldir. Çünkü risalenin ortasında ve iki sahifelik boş yarinde "Sâdâta mahsus şecere sureti„ vardır; Bu şecerenin (998) hicret yılında yazıldığına ve Kemâl paşa zadenin de,(940) yılında öldügüne göre bu risale birinin eline geçmiş ve şecereyi yazarken (998) yılını koymuşturki, risalenin Kemâl paşa zade nin sağlığında yazıldığı kanaatini verir.

Yazma, Balıkesir'in hacı paşa ailesinden İbrahim Ibn Mustafa tarafından Ali Şuûri (2)kütüphanesine ihda edilmiş badehu, vatan kütüphanesine gelmiştir.

4 — Molla Kasım Alâ Şerh-ül- akait: Bu da vatan kütüphanesinin eski kitaplar doladında (79) numrasında kayıtlıdır. 25-X 17 büyüklügünde olup yazısı tâlik kırmasıdır. Arapça olan yazmanın şarihi Mehmet Kasım ibn Mehmed Salih isminde bir zattır. Mehmed Kasım bu şerhini niçin yazdıgını kitabının mukaddemesinde anlatırken asıl kitap sahibile kendisinden evvel ayni esere şerhler yazan zevatın isimlerini şöyle yayıyor : „ Bu akait kitabının Metni Nesefi'nindir .Bunun üzerine Allme-i sani muhakkik Teftâzani Sadettin'in bir şerhi vardırki Şerh-i Akait diye meşhurdur. Bu şerh üzerine Hayâlîn'in de bir haşiyesi var isede bu şerhi daha ziyade izah için işbu haşiye te'lif edilmiştir „ .

Yazmanın hattatı Şirvanî Mehmed ibn İbrahim isminde birisi olup 1238 hicret yılında mumaileyh tarafından yazılmıştır. Yazma kütüphaneye vakfedilirken kabın içine şöyle yazılmıştır : " Kitabı hediye eden Noğay muhacırlarından Ebülleys nam kim esne babası sahibi kurban ğazi ruhu için vakfedüp kütüphane-i cedide vaz etmiştir. Mütâlea eden ihvan duadan feramuş etmiyeler . . „ Bu şerhte Ali Şuûri merhumun kütüphanesinden devren gelmiştir.

5 — Ferişte Zade luğatı : Ufak kıtada (19) varaktan ibaret olan bu yazmanın sahibi Abdullâtif isminde birisi olup bu lûğatı torunu Abdurrahmanın arzu ve istegile yrzmış ve ona yadigâr etmiştir' Lûğat Arapçadan Türkçeye çevirmedir. 1179 senesinde yazılmıştır. Hattatı ve kütüphaneye ne şekilde geldigi belli degildir

6 — vikaye Tercemesi : Balıkesirli Devlet oğlu Yusuf'un eseri olan bu yazmada vatan kütüphanesinin edebiyat kısmı (324) numrasında kayıtlıdır. Yazısı sülüs olup 1122 tarihinde istinsah edilmiştir. Hattatı malûm degildir (3)

Balıkesirin eski bir kültür adamı olan Devlet oğlu Yusufun bu terceme yazmasını; Kitâbiyat alimlerimizden Bursalı merhum Mehmed Tahir tarafından Vatan kütüphanesine hediye edilmiştir. Fıkıhtan terceme edien bu eser sade bir türkçe ile dilimize çevrilmiştir.

---

(1) İlim âleminde Kemâl paşa zade diye şöhret alan Şemseddin Ahmet İbn Süleyman Meşihat mesnedine kadar yükselmiş bir zat olup Edirnelidir. Zamanındaki ulûmu tahsil etmiş, ikinci Beyazıd'ın bazı seferlerinde ordu maiyetinde bulunmuş, zekâsı sayesinde ilim yolunda itibar ve ehemiyetini arttırarak sefer dönüşüne Hatip zade, Muarrif zade (Balıkesirli olan Muarrif zade devrinin sayılı ulamalarından olup güzel huyu ve temiz ahlâkı ile hayatı müddetince Beyazıt II'nin muallimi olarak kaldı. Her zaman padişahdan iltifat gören mumaileyh ömrünün son günlerinde gözleri görmez bir hale gelmiştir. Ölümü Beyazıt II.nin zamanında isede senesi belli değildir.) Ve Mevlâna kestelli gibi ûlemanın derslerine devam etmiş ve tahsilini bitirerek Edirnenin bazı medreselerinde tedrise başlamış ve badehu Edirne kadısı, 922 hicret yılında Anadolu kazaskeri ve bir sene sonradu azledilmiştir. Müftilik. müderrisliklerde bulunan mumaileyh 932 de şeyhülislâm olmuş ve bu makamda sekiz sene bulunduktan sonra, 940 yılında ölmüştür. Kemâl paşa zade, Fıkıh, Tefsir, Hadis ve sair ulûmu şer'iyyede ihtisas sahibi olup Arap ve Acem edebiyatlarını bihakkin bilirdi. Bir çok eserleri vardır.

(2) Ali Şuûri Balıkesirin çok değerli ulemasından olup kıymetli eserleri vardır.

Merhumun terceme-i hali ile ilmî değeri ayrıca yazılacaktır.

Modern Sanatın Mazi İle Alâkası, Doğuşu Ve Sanat Eseri Unsurları

Yazan : REŞAT ORUZ

Evimizde verilmiş olan bu konferansı aynen okuyucularımıza sunuyoruz.

Modern resim sanatı üzerinde en çok münakaşalar yapılan bir bahistir. Bu münakaşataı yapanlar arasında gerçek sanat aşıklar. olduğu gibi piktüral hâdiselere bir Zeiss-İkon objektifi arkasından bakanlar, ruhlarını iskolastik bir düşünce tarzının baskısından kurtaramıyanlarda vardır. Bunlar sanatın her zaman var olduğunu, yalnız ifade tarzının, şekillendiği devrin kültür kıymetlerine göre degiştiğini göremiyecek kadar düşünce ve görüşlerini eski estetikle işbâ haline getirmiş olan mioplardır. Yeniyi anlamak için içlerinde surekli bir ceht yaratmak istemeyen veya yaratamıyan bu tenbel ruhlara sanat tarihinin hemen her devrinde rastlamak mümkündür. Mikelanjın eserlerine don geydiren zihniyet, dini bir tesir olmakla beraber, aynı ruhi haletin esirjydi.

Sanatı tabiatın bir taklidi olarak kabul edenlerce sanat tabiattan ibaret demektir. Halbuki «sanat mütemadi bir araştırmadır.» Yani bizatihi mevcut bir şey değildir. Esasen Vagner «tabiatın bittiği yerde sanat başlar.» Dememişmiydi?

Zola de «sanat bir şahsiyet arasından görünen tabiattır.» Diyor. Bununla beraber sanat kaf dağının arkasına saklanan bir peri kızı da değildir. Her devirde kendi karekterini taşıyan bir örtüye bürünerek bize kendini gösteren resim sanatı da son devirde «mücerredlik» örtüsünü geyinerek ortaya çıktı. Şairane hayaller peşinde koşan klasik ve romantik ruh bu abstre örtü arkasındaki devrin ifadesi olan sanatı bir hayli yadırgadı.

Sanatta yeni hareketlerin başlaması evvelâ bir aksülamelle oldu, Bu hareketlerin başlamasından biraz sonra yirminci asrın başlangıcında Pablo Picasso ortaya attığı yeni bir görüşün ifadesi olan sanatile bütün resim dünyasının hayretten açılmış gözlerini kendisine çevirtti. Hemen her sanat devrinde kendini gösteren Primitif, sembolik, kılasik sanat bu adamın şahsında muhtelif şekillere bürünerek göründü. Sık sık denişen sanat devirleri arasında eşyayı ve hâdiseleri tahlil ederek ortaya attığı kübizm yalnız resim dünyasına tesir etmekle kalmadı, kendini bütün güzel sanatlarda gösterdi.Mimari kübizimle son ifade şeklini buıdu.

Eski sanata karşı olan bu aksülamel yanlış fikirlerin ortada görünmesine sebep oldu. Çünkü aksülamel birazda inkâr fikrini taşıyordu.

Eskinin geriye dönüşünü isteyen haleti ruhiye içersinde saklı olan maksat zamanın kıymetsizliğine kani oluşudur. Fakat eskiler gibi yazmanın ve resim yapmanın mümkün olamaması şüphesizki zamanın kıymetsizliği değildir. Klasik devirlerde yapılan resimlerde insanı cezp eden bir sır vardı. Bu sırrın ne olduğunu kimse anlamaya çalışmadan asırlar geçti. Maziye intikal eden bu sanat devirlerinin kıymetlerini kimse inkâr etmiyordu. Bu devirler kendilerinden feyiz alınacak sanat eserlerini içerisinde saklıyordu. Yeni sanat eski sanattaki bu sırla el ele vererek zihinlerde dejenereleşmiş fikirlerden hasıl olan kalayı bir anda yıktı. Yeni sanatkâr tabiata Eflâtunun gözile bakmıyordu. Onun için mevcut bir ideler âlemi değil hariçten

de biraz malzeme toplayarak yaratılacak bir dünya vardı. Yeni sanatkâr kendi düşüncesini eski tablolardaki sırlarla uzlaştırmasını bildi. Bu sırları yakalayabilmek için tabloyu kimyevi formüllerle muameleye tabi tuttu. Bunun içindirki modren sanata biraz içten bakılınca tohumlarının eski saattan alındığı görülmektedir.Modern resmin mübeşşiri olan «Sezan»da çok ileri bir hareket olan Kübizim biraz saklı olarak görünmektedir.

Son seneler içersinde hemen her eline fırçayı alan Lotın (Shote) söylediği gibi güzel renkleri yan yana dizmekle resim yaptığını zannediyor ve bu hal modern sanatı içinden çıkılmaz bir chaos haline getiriyordu. Kafalarda yerleşmiş bir anane silsilesini yıkacağız diye bu yeni hareketler maziyi tamamile inkâra kadar vardı. halbuki hakiki modern sanat bu değildi. Çünkü bu delice ceryanlar pek silik bir iz bırakarak yerlerini hakiki modern sanata terk ediyorlardı. Her sanat ceryanı evvelkilerin bir tekâmülü olduğu için modern sanat da aynı karekteri taşıyordu.

Sanat eseri olmıya lâyık her eserin objektif bir görünüşünden mada birde iç oluşu vardırki işte buna sanatta mücerretlik diyoruz. Modern sanatkârın görüş tarzını daha iyi anlatmak için size Andre Lhote nin tabak misalini alıyorum:

Bir primitif tabağı bir daire halinde Ronesanse mensup bir sanatkâr bir beyzi ile modern sanatkâr ise her ikisini uzlaştırarak hem beyzi, hem yuvarlak yapar. Modern sanatkârın tercih edeceği şekil beyzinin alt kısmını yassıltmak, diger tarafını şişirmek suretile olacaktır. Çünki yuvarlak ve çukur bir madde ışığa gösterilince aydınlık kısım diğerinden daha büyük durur. Göze en yakın kenar daha uzakdakinden daha yassı görünür, ve basit eşya dari şekillerini böylece kaybederler. Objektif bir gözle bakmak isteyenler bir primetif veya çocuk gibi tabağı ya daire veya daha entellektüel ronesans sanatkârı gibi beyzi görecektir. Modern sanatkârın o subjektif görüş için insan da altıncı bir his daha olması lâzım gelmektedir.

Bu gün alelade bir göz meselâ Raphaeli koyu bir tabiat mukallidi veya bir nevi fotograf olarak kabul eder. Halbuki rafaelde mikel anjde tabiattan çok uzaklaşıyorlardı. Onların kendi dünyaları için yarattıkları adamlar, ağaç ve bulutlar tamamile ayrı haleti ruhiyede ayrı şekiller de idi.

Bu gün elimize bir Tentoretto alalım. Onun tabiatile ne kadar az münasebette olduğunu modern tanıdığımız ressamlarla aralarında ne kadar bariz bir fark olduğunu, onlardan daha çok muvaffakıyetli şeyler yapdığını isbat etmek kolay olacaktır. Mikelânjda bu hususda en eyi bir misal olabilir. Burada şunu unutmamak lâzımdırki her devirde hakıkı sanatkâr tabiatı bir diksiyoner gibi kullanmıştır. Bu kitabı açmış bakmış, aradığı kelimeyi bulmuş, yine kapamıştır. Bu gün bir greco veya Signorelliyi açınız XVI inci asırda geldikleri yani kılasik oldukları halde modern zan edersiniz. vaka modern sanat kafalarda bir put gibi yerleşmiş zinam ve kaidelere karşı hucum etmektedir. Fakat bu hucum sanatın unutulmağa mahkum özünü ve cevherini meydana çıkarmak için yapılan bir devrim hareketidir. Ve devrimler şiddetli ve zalimdirler. Bizde maruf, kılasik bir söz vardır. «Barikai hakiket müsademei efkârdan doğar.» müsademe oldu. Ortada yıkılmış, çürük temeller, dıvarlar, köksüz ağaçlar kalkdı. Fakat müsademe manevi idi. O halde galibi görecek gözün içten bir bakışla ona bakması gerekdi.

« Sanat mütemadi bir araşdırmadır » demişdik. Sanat sahasında yapılan hafriyat-

la geçmişin hakiki ve doğru sanatı ve onun teşkil eden pilâstik unsurlar meydana çıkartıldı, yeni bir nizam içersine konuldu. Eski kaide ve nizamların meydana çıkarılmasından ve bu günkü duyuş ve görüşe uygun bir şekilde kullanılmasından doğan bir sanat ceryanı göründü: Modern kılasizm. Bu günde dünün sanat telâkkisi gibi düşünmeğe başladık. Fakat bu dünün içinde akademizm gibi aykırı yollrra sapmış olanlar vardı. Yeni sanat bu aldanmış olan dünle hiç bir zaman uzlaşmadı.

Esasen modern kelimesinde yeni ve üstün bir mana olmakla beraber bir Primtif heykel ve insan için modern heykel, modern insan dendiğini hepimiz biliriz.

Sanatkârların kendilerini allah yerine koymaları runesansdan itibaren başlar. Sanatkârlar bunda haklı görünüyorlardı. Çünki yeni bir âlem yaratıyorlardı Nihayet XIX ıncı asrın son yarısından itibaren sanatte yeni ve kuvvetli hareketler ve adımlar göründü. Empresyonizm le açılan bu sanat ceryanları yeni empirsiyonizim, Fovizm Kübizm, Fütürizm, Senkronizm, Orfizm, Süprematizm,Pürizm, dadaizm gibi bir sürü izmlerle son bulan sanat ceryanlarile kapandı.

Buraya kadar verdiğim izahat yeni sanatın eskiye bağlılık derecesini göstermek içindi. Şimdi zamanı ve sanatkârı mevzuu bahis etmeksizin hakiki sanat eserlerinde bulunan veya bulunması lâzım gelen ve zaruri olan ve başka bir tabirle hakiki sanat eserlerini terkip eden unsurları anlatmak istiyorum.

1 — Bu unsurlardan birisi deformasyondır.

Bütün bu sanat ceryanlarının yaptığı işi yalnız bir aksülamelden ibaret addetmek doğru değildir. Bu bütün tekâmül safhalarında görülen büyük ve mühim bir istihaledir. 50-60 senede yaratılan eserlerin çokluğu ve tenevüüde bunu isbat etmekdedir.

Bu istihale tabiatile bütün pilâstik sanatlarda ve edebiyatta da olmuşdu. umumiyetle Ronesans eski Yunan kılâsik sanatına bir dönüş olarak kabul edilmektetir. Filhakika runesans ve ondan bir, iki asır sonraki sanat devirlerinde Yunan kılasızmi fazlasile hatta münhasıran sevilmişdi. Halbuki sanat yalnız Yunanistanda doğmamışdı. Onun kadar mühim olan diğer bir takım milletlerin sanatında nazarı dikkata almak lâzımdı. Mısır, Asur Okyanus milletleri ve zenci sanatı bu arada idi Mane ve Gogenle yabancı tesir başlamışit. Picassodo zenci sanatını bize tanıtmaya başlamışdı.

Bu suretle yeni hareketler ve dıdinmelerdirki cidden emsalsiz eserlere sahib bulunan yokarıda ismi geçen milletler sanatının hakıkı kiymetlerini meydana çıkardı. Bu arada sinema ve fotoğraf çok büyük bir rol oynadı. Bunların ortada görünmesi Yunan idealizmini sarsdı. çünki fotoğraf aslına benzetmenin idealini yapıyordu.Binaenaleyh taklidi sanatta, sanatsız sanat, boş bi Efor olarak tecelli etti Yirminci asır insanları yine kendi zekâları ile bu taklidi sanattan kurtuldular. Fotoğraf sanat yapdığını zan eden hokkabazların hilelerini meydana çıkardı. Şimdi sanat tarihinden zikredeceğim iki isim sanat namına bir zül teşkil ettikleri için isimleri şimdiye kadar gelmiştir. Ve lânetle anılan Neron gibi bundan sonraki nesillerede intikal edeceklerdir. Bunlar Mesonye ve Jeraradır. Mesuniyenin tablolarının azamî büyüklüğü bir metre murabbaıdır. bu küçük çerçeve içerisine bir harb sahnesi bir izdivac toplantısı sıkıştırılmıştır. işte bu kalabalık kompozisyonları fevkalade ince işleyen mesoniyenin yine ufacık bir asker resminde bulunan bir düğmeye pertevsizle bakıldığı zaman aks etmiş bir pençere ve

onun içersinde geniş teferruatlı bir manzara görüldüğü söylenir jerarrda mesoniye kadar mühim. Fakat adese bunlardan çok daha ince görmektedir.

Bu suretle elde edilen fotoğraf gibi resimlerle kılâsik eserleri karşılaşdırmak mümkün oldu.İşte ozaman büyük ve mühim bir netice Fotoğrafa benzediği zan edilen Ronesans devri eserlerinin temamile ayrı karakter taşıdığı meydana çıkdı.

Bu eserlerdeki kıymetin tabiata benzerliklerinden meydana gelmediği anlaşıldı Eger tabiatı aynen taklit sanat olmuş olsaydı bu gün Mesoniyenin ismini meselâ Leonar dan daha çok işitmiş olacakdınız. Demekki sanat eserlerindeki kıymet tabiatın objektif hakikatından ayrıldığı zaman mevcut olmağa başlıyor, daha başka bir tabirle tabiattan ayrıldığı zaman mümkün olabiliyordu. Ronesansdaki pentürn gayesi plâstik vasıtalar kullanarak eşyanın iç oluşunu bize vermekti. Fotografın müşabehet Piktüral kıymeti yaratmıyordu. Onu yaratan eşyanın subjektif bakışile görünebilen hususiyetleri idi. Fakat bu hususiyetler her kes tarafından görülemiyordu.

Bunları iltizamî bir şekilde göstermenin en doğru bir hareket olacağı düşünüldü. ve öyle yapıldı. Resim lisanında deformasyon dediğimiz plâstik kıymetlerin mubalağalı bir şekilde gösterilmesi evvelce söylediğim gibi yeni bir şey değildi. Her devirde yapılmış ve her iyi olarak tanıdığımız eserde yer bulmuştur. Yalnız yirminci asırda diger asırlardakinden daha çok ileri götürüldü; mübalağa edildi. Kılâsikler deformasyon yapar fakat bu hareketlerini kumaş yığınları arasında ışık gölge ve renk oyunlarile saklarlardı. Klasik bir tabloda bu şekilde yapılan deformasyonu bulup çıkarmak büyük bir bilğiye ihtiyaç gösterir. Bu eserlerdeki deformasyonu anlamayıncada alelade bir göz - şüphesiz arasında büyük farklar olmasına rağmen fotoğrafık bir eserden veya doğrudan doğruya fotografdan fark edemez Ronesans devrine ait bir eserle akademik eseri bir kabul edebilir. Esasen şimdiye kadarda öyle telakki ediliyordu. Modernler yaptıkları deformasyonu kılâsikler gibi gizlemediler. Tamamile aksini yaptılar. Hatta o kadar ileri gittilerki deformasyon yapmış olmak için resim yapmağa kadar ilerlediler. Zenci sanatı bu itibarla zengin misaller taşıyordu. Çok rağbet kazandı Size deformasyone en iyi misal olarak michelin Angeın mahşerde İsâ ve Meryemi gösteren tablosunu sayabilirim Modern devrin başlangıcında Sezan deformasyonun müjdecisi gibi göründü Bu esnada Picasso Sezanın eserlerinde gizli bir surette bulunan bu işareti ilk Sezen sanatkâr oldu. Eserin pilâstik kıymetleri bilhassa işaret edilerek deforme edildi

İşte ekspreyonist ve kubist lerde bu en karakteristik noktayı teşkil etmektedir. dadaizm de bu daha müfrit bir şekildedir. Fakat deformasyon asıl gayesini kayip etmege başladı. Bu suretle meydana çıkan eserler kılâsiklerin o ruha hitap eden inceliklerini kaybetti. Kaba ve ifadeden mahrum göründü. Tehlikeyi sezen sanat muhiti bu suiistimale karşı tedbir almaya başladı.

Türkiyede Su Ve Ağaç Meselesi

Yazan: CENAP REFİK ORKON

Başı - 50 - 51 sayılarda

Bu beyanata göre anlayoruzki Konyaya yalnız civardaki göllerden getirilen sulardan değil, bilhassa Konya valisi Cemal Bardakçının tahakkuk eden bu beyanatından çıkardığı bu günkü neticelerle şimdilik yevmiye dört bin ton mikdarında su çıkarak arteziyenler vasıtasile ovanın sulanmakta olması orta Anadoluda kuraklık yerine bol suya kavuşmak kabil olmuştur..

Fazla himmet ve masrafla yağmurları gayb olan orta Anadoluda susuzluk tehlikenin doğuracağı kuraklık endişelerinin ortadan kalkması gelecekte yetişdirilecek ormanlar sayesinde bu günkü kurakhğın yerine zümrüt bakışlı yeşilliklerin gözler önünde iç açıcı renklerile çoğaltılacağı ümidile değil hakikatı ile karşılaşacagımızı her zaman düşünmek mümkün olmaktadır. Konyanın bu sararmış ve kurak yaylalarında yeşilliklerin doğmasına bu günkü himmetlerini, çalışma ve muvaffakiyetlerini artıran vali Cemal Bardakçıyı candan kutlulamak büyük bir zevk ve sevinçdir;

Yine Konya valisi Cemal Bardakçının diğer bir beyanatını okuyalım:

Çumra mıntakasında ve Akşehirde sulama işleri üstünde çalışıyoruz. Çümrada Alibey höyüğü denilen mevkide sondaj makinelerimizden birisi faaliye geçti Burada şimdilik tazyikli su arıyoruz

Akşhirdeki çalışmalarımız orada mevud olan akar sulardan istifade ederek arteziyi sulamak gayesini istihdaf ediyor. Vilâyetin mütehassısı su mühendisleri bu sahadaki etüdlerini bitirdiler Oradaki çalışmaları iyi bir neticeye bağlamak için Akşehirde Vilâyet su işleri Bürosunun bir de şübesini açtık ve bu şübe şefliğine Akşehir Belediye mühendisini tayin ettik. Bu şübeyi su işleri üstünde çalışmış iki fen memurile de takviye edeceğiz.

Akşehirde sulama işleri için Koçaş deresi. kuruçay ve Bolca sularından istifade ediyoruz. Yapılan projeye göre bu sularla Akşehir mıntakasında 6000 hektarlık bir araziyi muntazaman sulayacak ve kuraklıklara karşı siyanet eyliyeceğiz. Bunun için 35 40 kilometroluk bir kanal açmaktayız Açacağımız kanal bu suların husule getirmekte olduğu bataklığın da önüne geçilecek ve sıhhî faydalarıda olacaktır· Akşehir ziraat sahasının yetişecek kadar suya kavuşması ve kuraklıktan kurtulması daha çok gecikmiyecektir.

Vilâyetimizde su işleri bakımından sıkıntılı bir durumda olan Cihan beyli kazasının geniş ziraat mıntakasınada el koyduk. İki sondaj makinemiz olduğu için bu mıntakada şimdiye kadar tazyikli su arayamadık. Makinelerimiz şimdi Karamanda ve Çumrada çalışyorlar. Bunları oradan ayıramıyoruz. Halbuki Cihanbeyli kazasını dı daha fazla bekletmeği doğru bulmuyoruz. Onun için bir sondaj makinesi daha almağa karar verdik. Bu makine gelir gelmez Cihanbeylide de tazyikli su aramağa başlıyacağız· Tazyikli su ararken dört. beş yüzmetro derinliğe inebilmek için de gereken tertibatı aldık.

Şimdiye kadar elde ettiğimiz netice. Konyanın kuraklıktan kurtulacağının büyük bir işaretinindır. Sayın Başvekilimizin su ve sulama siyasalarının behemehal muvaffak olacağına inaniyoruz.»

Bütün bu kuraklıkların beili başlı saiki ormansızlığın hasıl ettiği neticedir. Orman yetişdirmeye çalışmak ve bütün memleketde bu orman zenginliği görmek mümkün olacaktır.

Ankarada Gazi çiftliği bu mutalaamızın güzel bir misâlidir. Ankarada yeni yapılan barajın bol suya kavuşturduğu Ankara şehrinde ve civarında ormanların yetişdirilmesinde kolaylıyacağını tahmin edebiliriz.

İnsanlar ciğerlerile teneffüs ederler ve bu sayede hayat kazanırlar. memleketin cigerleri hükmünde bulunan ormnularda yurdun teneffüsünü te'min ederler. Bu suretle iklim yenilikleri ve şartları arasında memleketin neffes almasına yaradığı gibi ikliminde itidaline yardım eder

Deniz kenarında bulunan memleketler kış yaz denizlerin ılık te'siri altındadır. bu sebeple çok mülâyim bir iklim gösteeren denizer karalarda yaptığı bu itidalkâr tesirler yanında ormanlarda denizin sahillerde yaptığı kudretli ve faydalı tesirler gibi karalarda muhitleri sahasında ayni bu tesirleri yaparak karaların ılık olmalarını temin eder.

Memleketimizin orman sahaları daralmışdır, Orta Anadolunun mevcut korkularımızın yanına memleketin her köşesinde bu acı hislerin uçları görünüyor. Şehirlerden ve hatta civarından çok uzaklara giden ormanları kurumak ve bunların boşluklarını tekrar doldurmağa mecburuz. Dikkat olunursa her sene mevsim zamanında yağmurlar düşmekte, yagan yağmurların mıkdarcada azalmakta olması hepimizi ürkütmelidir O halde ne yapabiliriz, ne yapmalıyız? Bu suale verilecek yegâne cevap memleketin her tarafında bütün millet ağaç yetişdirmeğe çalışmalıyiz.

Buna inanmak en yakın bir kalp ile en yakın bir bilgi ile inanmak lâzımdır. Kuraklık, yalnız bizim memlekette değil bütün dünya memleketinde, en endişeli bir bir vaziyet almaktadır. Almanyada Fransada ve İtalyada bu endişelere cevap vermek için harıl harıl ağaç yetişdirmekdedirler.

Asrıhazır ihtiyaçları arasında orman fazla tahribata oğramaya müsaittir

(1900 — 1903 Senelerinde içtimağ eden beynelmilel ormancılık kongraları aşağıdaki arzunun husulini temenni etmişlerdi:

«Bütün memleketlerde ve her memlekette ilk okullarda ve öğretmen okulunda mecburi ormaecılık dersleri konacak her tarafta konfranslar tertibi ile köyleri ikaz, her sene örmanların yeniden yetişdirmesine ve en ziyade bilfeil yardım edenlere vermek üzere ve beynelmilel mükâfatlar verilecek .»

Bir çok memleketler bu temeniyi kabul ettiler· Son zamanlnrda ormanlar ve ormanların tahribinden korunması ve yeniden yetiştirilmesi hakkında büyük bir ceryan efkâr hrsıl oldu.Gazeteier hususî mecmualar cemiyetler bununla meşgul olmağa başladı. harekete geçen efkâr umumiyeye tebean hükûmetlerde kımıldandı, hattâ ozamanlarda bizdede eski Hükûmetler de meşkul olmaya başladı. Orman mütahassısları celp olundu. Orman nizamnemesi yeniden tetkik edildi. Bilhassa son senelerde orman yangınlarının tevalisi sonra önüne gelen baltasını vurarak kesdiği ağacı mahvolmakta bulunması Cumhuriyet ciddi tedbirler almayı mecbur etti ve bunun içinde henüz yeni çıkan orman kanununa lûzum gördü. bilhassa Almanya İsviçre İtalya gibi hükûmetler mekteplerinde kışlalarında ameli ve nazari ormrncılık dersleri tesis ettiler. İsviçre kantonlarında· Orman bekci ve muhafızlarını okutmak için ayrıca tahsisatı vardır. (Sonu var)

GENÇ YAZILAR!

Kardeşimin Mezarında

Sarı saçlı kardeşim mavi gözlerini bir daha açmamak üzere kapamış sakin uyuyordu.

Biraz sonra daima sessizliği seven kardeşimi büyük bir kafile mezara götürüyordu 12 senelik bir zamanda olmez hatıralar bırakan bu küçüğü gözümün önünde toprak çukuruna indirdiler.

Ne acı Tanrım!

Ufak bir dokunuşla sarsılacak gibi görünen narin vücudun bu ağır yüke dayanağı olacakmı?

Zavallı kardeşim. Belki sen feryat ediyorsun· Ne yazık ne yazıkki ben dert arkadaşın duyamıyorum.

Bütün acılarına, elemlerine arkadaş olduğum bir kardeşimin son sözünü işitemiyor, ne dediğini anlıyamıyorum·

Bu acı karşısında kulagım sağır kafam işlemiyor.

Ey küçük fakat bence büyük olan ölü!

«Bir ay evvel yeşil bağçende güzel bir bülbül sesi dinliyordun· bundan sonrada mezarın ebedi bekçisi baykuş sesi dinliyeceksin.

Toplantı yavaş yavaş dagılıyor, fakat ben oradan ayrılmak istemiyordum. Çünkü gönlüm oraya bağlı kalmıştı.

Günden güne artan bu ayrılık acısı nihayet beni yatağa düşürdü Bir ay sonra halsiz kalan vücudunla sürüklenir gibi mezara gittim.

Bütün ölüleri insafsızca ezen taprak bu küçük ölüyü de ezmek istemiş fakat yaşarken okşamağa doyulmayan mavi gözleri toprğın üstünde, menekşe yaprakları arasında gülüyordu.

Gönlümün eski aşınası fakat şimdi vahşileşen bu menekşeleri öpdüm öpdüm. Gönül yaşlarım bu mavi menekşelerin yaprakları üzerinde bir çığ danesi gibi titriyor bende hıçkıra hıçkıra ağlıyordum.

Nefi Bobak

MAYIS 19

Bir meyve .. Gıdalanmanın kıvamı tad, devamının teksifi tohum... Muvakkat intibalarında iklimler yaratan enerji . Her dikildiğinde sembol, yanardağ volkanlarında sükün, seyrinde başka meltemler... Koklanacak bir esen, emilecek bir renk.. Dalgalarında enginin inkilâbı tayıflar.

Köpüklenen cereyanlar . Tarihin insan neslinde durakladığı medeniyet. Bir devrim, başlang cın son bilmediği irtifada meyveleri için dikilmiş tuba Ezeli kabuğunda tecridinin faliyeti ışıklar. Doğmuş muhtevanın teksifine esen rüzgârlar. Tarih şuur bilmez; yaratır· Evet doğmadığı iklimde sular kaybolmanın buğu· Dağınıklığında yarınıisteyen bir şuur hakim. Eser; fakat teksifın de hayat için bir yağmur, şıarı için yol düşünür Çünkü her ayrılık topluluğun yolunda bir yolcudur. Mukadderat işte bu âlem mihanikiyetinde insanlarının iradesi, ruhlarının teşkilidir.

Ufuklarında aydınlık, bir merkezin imtidat seyri... Doğusu, kavisini zapdenler ebedî kalmanın isrini çizer. İşte Anadolu, mayıs 19 da gölgesini kaybetmiş dağlarına bu muhtevayı işledi. Armağanı, tezgahlarında dokunan esvapdir. İnsanlarının şeklini resmeden o derinlikte, zaman kaydını silen bir imtidat var. Yolcusu biz Türkler···

OZAN SEYHAN

1 — Doğru insan dik yürür
2 — Vücüdunu ve kafanı işlet.
3 — Nerde hareket orada bereket·
4 — Dedikodu yapma spor yap.
5 — Sporcu, çirkinin, kirlinin ve kötünün düşmanıdır.
6 — Güzel insan iyi insandır.
7 — En büyük servetiniz vücüdunuzdur.
8 — Sağlam vücüt-salam kafa· güzel insan,
9 — Güzelliğin iki şartı: Neş'e ve haraket.
10 — Şen ol: Genç kalırsın.

Kırılan dal

Talih suları onu, bir tahta parçası sürükler gibi İstanbula attı·

Onu hiç sormadan mukaddes bir vazife yapıyormuş gibi bir İstanbulluya verdiler.

Hayatını bu veriminin sonuna kadar yuvarlansaydı, ölseydi uçurumda çürük bir sep söp gibi duran kocasına bağlı kalmasaydi.

Yerini beyenmiyen ağaçlar ğibi kuruyor, karanlık ve karanlık kadar boş sovuk odasında, kendi dilinden anlıyacak, karanlığın çölü olan kalbine bir bardak su gibi dökülen bir ışık doğmayacakmı?.

Bu diriler mezarında sarhoş kocanın yayvan kahkahası baykuş türküleri gibi yükseldi.

Bu karanlık odanın kim bilir ne kadar anlatacağı vardır. Bu adamın her eşyası ayrı bir kahırın şahididir.

Bu ıstırap tablosunn her çizgisini bir sene çizdi, geçti.

Eriyen gece bir inilti ile bitti.

Nuallâ

tabiatın yası

Mor dağların arkasınsa güneş kırmızı akisler bırakarak eriyor.

Renkler, gölgeler eriyor, O, kızıl yatağına biraz daha yaklaşıyor.

İşte, kızıllıklar yerlerini siyah bir tüle bırakıyorlar· Bir tarafta güzellik erirken, öbür tarafta karanlık, O ölü, korkunç gece canlanıyor.

Her yanı yas havası sararken hıçkıran dere biraz daha coşuyor. Ona geç kalmış bir kaç koyunun çıngırak çığlıkları karışıyor.

Güneş yok.. Ay yok yıldız yok..

Yalnız, bu korkunç karanlığı yırtan hıçkırıklar; bir de, karşiki yamaçta titreyen bir ışık var...

Turhal Soyungut

Eşek Kafası

OSMAN BALKIR

—IX—

Evvel zaman içinde bi kulbede bi Eşek kafasıle ninesi başını yolamış. Bi gün eşek kafası gezekene padişahın küçük kızını görmüş, begenmiş. Gönül buya semişde.

Eve gelince ninesine:

— Aman nine.. kuzum nine . git bana padişahın küçük kızını istel Diye yalvarmış.

Ninesi ne kada:

— Vemezle.. Dimişse dinletememiş, laf anlatamamış. Bakmışki eşek kafası yola gelmiyo, ne yapsin, çıkmış yola, vamış padişahın sarayına. Saraydakıla nineyi görünce:

— Nine ne isteyon ? Diye sormuşla.

Oda:

— Allan(allahın)emri,peyamberinkavilile padişahın küçük kızını Eşek kafasına dünürcülüge gedim.. dirkene beline bi tekme indirmişle, teker meker nerdibenleden yuvarlanmış, gitmiş.

ihtiyar ninecik dönüp evine Eşek kafasına olanı biteni anlatmış. Eşek kafası

— Vay.. Ben onlara gösterim, ninemi dövmek nasilmış?. dimiş.

Ertesi günü Eşek kafası yuvarlana yuvarlana saraya yollanmış. Doğru padişah kızlanın yanına gelmiş.

Kızla:

— Ne istiyon, niye geldin Eeşek kafası?. Diye sormuşla. Eşek kafası:

— Allan emrile padişahin kücük kızını kendime istemeğe geldim, demiş.

Padişahın ortanca kızı küçük kardeşine:

— Tut şunu kulaklandan.. Altın küpünün içine sokl. Demiş. Altın küpünün içine mapus itmişle.

Eşek kafası:

— Yut kıçım altınları.. Yut kıçım altınları.. Diye diye bütün altınları yutmuş oradan kaçmış, doğru eve gelmiş. Ninesine olanı biteni anlatmış. Ninesi bi okla almış Eşek kafasının kıçına kıçına vurmuş. Vurdukça altınla çıkmış.

irtesi günü Eşek kafası gene saraya gitmiş. Bu seferde:

— Ne istiyon, neye geldin Eşek kafası?. Diye sormuşla. Oda:

— Allan emrile padişahın küçük kızını kendime istemeğe geldim, dence ortanca kız küçük kardeşine:

— Bak bakam altın küpüne altın vamı?. Demiş. küçük bakmış:

— İlâç İçin bile altın kalmamış. Dence:

— Ölese tut şunu küpüne atl. Dimiş. küçük kızda kulaklandan tutmuş, gümüş küpün içine atmış,

Eşek kafası küpün içinde:

— Yut kıçım gümüşleri.. Yut kıçım gümüşleri.. Diye bütün gümüşleri yutmuş. urdan kaçmış, eve gelmiş. Ninesine olanı biteni anlatmış. Ninesiде bir okla ile döve döve yuttuğu gümüşlerİ çıkartmış.

İrtesi günü Eşek kafası gene saraya gitmiş. Padişahın kızları:

— Neye geldin Eşek kafası?. Diye sormuşla· Oda:

— Allan emrile padişahın küçük kızını kendime istemeğe geldim, demiş.

Bu seferde ortanca kız küçük kardeşine:

— Bak bakam küpde gümüş vamı?. Diye sormuş. Küçük kızda bakmış:

— Ilâç için arasan gümüş kalmamış .deyince:

— Tut şunu denize atl, Demiş. küçük kızda kulandan tutmuş, denize atmış.

Eşek kafası:

— Yut kıçım suları.. Yut kıçım suları.. Diye denizi kurutmuş.

irtesi günü gene saraya gitmiş, padişah kızlanın yenına vamış. Kızla:

— Neye geldin Eşek kafası?. Diye sormuşla. Oda:

— Allan emrile padişahın küçük kızını kendime istemeğe geldim, demiş.

Ortanca küçük kardeşine:

— Bak bakam, denizde su vamı?. Diye sormuş, Oda bakmış:

— Ilâç için arasan su kalmamış, dence:

— Ölese fırını kızdır, bu Eşek kafasını fırına atl. Demiş.

Küçük kızda fırını kızdırmış, Eşek kafasını kulaklandan tutmuş, atmış kızğın fırına yansın diye emme Eşek kafas. hani denizi kurutmuşduya., İşte o deniz sulanı salıvamış. Ateş sönmüş. Her tarafı su kaplamış. Padişahın sarayları felen yıkılmış. Eşek kafasıda padişahın küçük kızını almış, kaçmış.

— Bende dügünlende bulundum; zerde, pilav yidim. Da dün yanlandan geldim. Hala tatlı tatlı geçinüb duruyola.

ÂŞIK ÖMERI'DEN.

KOŞMALARI

Toplıyan: HALİL SEZAİ

XXX

Kart öküz destanı

Gözünde feri yok çöker her yana
Çoktandır hasreti dişe kart öküz
Ağalar dinleyin ölümü ana
Kendine bir mezar eşe kart öküz

Boğazda tıkıla baklada eşi
Silen bulunmıya gözünden yaşı
Azrail denilen topdancı başı
Girince akibet düşe kart öküz

Her yerden koğarlar uğrun kalmadı
Kocaldın yüzünde nurun kalmadı
Cenneting ilmanın, hurin kalmadı
Gitmeyo hallerin hoşa kart öküz

Genç iken aranır ot olur tersin
Beylere kul olur tohum ekersin
Harmanı üğüdür saban çekersin
Etini salarlkr aşa kart öküz

Ovayı kar aldı ölür dimezler
Derin devşürüpte etin yemezler
Mesin çürük olur alup giymezler
Yaylada bayırda koşa kart öküz

Can çeker cennette dareler kurmak
Sıratı tez aşmak divane durmış
Kâr etmez pişmanlık boş yere durmak
Bu başın divara taşa kart öküz

Ölüne bir arşın kefen alınmaz
Kuranın okunmaz namaz kılınmaz
Can çıkdıktan geri adın anılmaz
İl sever sövmeğe leşe kart öküz.

Geleler yarenler nolmüş diyeler.
Rahatı bu yolda bulmüş diyeler
Şu bizim kart öküz ölmüş diyeler
Buna cümle alem şaşa kart öküz

Elma ağacının kurt yir dalını
Arı petek örer el yer balını
Şükür et kimseye dime halini
Çekmeli gelmişken başa kart öküz

Der ömri olmaz kadrin bilenin
Varmıdır ardında saman diyenin
Bu meralar senin inekler senin
Ömrün varı kadar yaşa kart öküz.

XXII

Ramazan destanı

Ramazanda çok taamdan haz etmem
Hemen kırk elli sahan olmalı
Nefsimi ziyade zevke veremem
İsterim cihana sultan olmalı

Tabaklar dizilsin hep çifte çifte
Şeker licesinden edelim sefte
Onun ardından ekşili köfte
Ben yerken görenler hayran olmalı

Soğanla sarımsak olur pek acı
Etli pilâv ise başımın tacı
Şu mubarek zerde mide ilâcı
Bogazdan kolayca revan olmalı

Yağlı heşmelerim sahana yayılsın
Derim katmerleri bir bir sayılsın
Tavuk kızartmasın gören bayılsın
Bir az etlice tuyan olmalı

Tez kutarın gelsin ben inem dağdan
Yağ bal ile kaymak sol ile sağdan
Bir kuzu dolması yiyen çıkmış yağdan
Biride feruna uryan olmylı

Gelsin paça sirke sarımsak ile
Balıklar kızarmış zeytin yağ ile
Oturup başlasam beş parmak ile
Ben yiyem âleme seyran olmalı

VEREM.

Dr. KADRİ YETKİN

— XIII —

Gençlerin, kâhillerin ve yaşlıların korunması

Gençlik çağına erişenlerin de verem tehlikesinden korunmaları gerektir. Gençlik devresinde ve bilhassa bulûğ çağlarında veremin fazla yıkım yaptığını görmüştük. Gençliği bu yıkımdan korumak sosyal bir ödevdir. Zengin aile çocukları refah içinde tahsillerini ikmale muvaffak olurlar ve mevsim icabatına göre sıhhi vaziyetlerine uygun düşecek muhitlere giderek daima açık havada yaşamak fırsatını temin edebiljrler. Bunlar için yalnız bir tehlike vardır; sefahate kapılmak ve içkiye düşkün olmak. Aklı başında olan bir genç ise bu tehlikeden kendi nefsini her yakıt koruyabilir. Hayatını çalışarak kazanmak ihtiyacında olan gençleri korumak ise sosyete terettüb eder. Bunlara hayatta takip edecekleri sağlık yolu göstermek lâzımdır. Bunlar sıhhî hallerine uygun, yorgunluk vermiyecek ve vücudun mukavemetini kırmıyacak bir mesleğe veya sanata girerler. Daima sıhhî şartlara tabi olarak yaşarlar. İstirahatı ve beslemeyi ihmal etmezler. Futbol gibi yorucu ve hırslı sporlardan sakınarak tenis, izcilik, açık havada fizik eksersizler, teneffüs jimnastikleri yaparlar. Pazar ve tatil günlerini kırlarda, bağ ve bahçelerde geçirirler. Sigara ve içki kullanmaktan mutlak surette çekinmelidirler. Okullar, atölye ve fabrikalar daima tıbbî bir kontrola tabi tutulmalı, genç talebe ve amelenin mesaisi, yorgunluk dereceleri tetkik edilmelidir. Okullarla amelenin çalışdığı ve otürduğu yerlerde hıfzıssıhhat şartları tatbik edilmelidir.

Gencin yaşı biraz daha ilerleyipte kâhil yaşa erişince yine aynı muntazam ve sıhhî hayatı takibedecektir. Yalnız orta yaşta iki mühim mesele başgösterir: Askerlik ve evlenme.

Veremli aile çocukları ile hafif şekilde verem geçirmiş bulunanlar ve zayıf, nahif olanlar askerlik hizmetinde sıhhî hallerine uygun bir şekilde muamele görürler, aşikâr verem olanlar ise bu hizmetten af edilirler.

Evlenme meselesi .— Çok büyük bir

Sofranın etrafı altın varaklar
İki yana konmuş yağlı çörekler
Bıldırcın dolması etli börekler
Yahnı benimle imtahan olmalı

Fakirder pilâvla mezar kazılır
Buzlanır ağzımda hoşaf ezilir
Sofra kurulunca bağrım üzülür
İsterim her şeyi heman olmalı

Bizim ocağımız tuğlu taşıyor
Baklava biliriz yemek başıdır
Bal helvası ise onun aşıdır
Taze pişmiş üstü duman olmalı

Bir fakir derki çokdur işlerim
Tavuk kızartmasın sever dişlerim
Aşure ile ben cenge başlarım
Parmak kılınç kaşık kalkan olmalı

Der ömrî eğer ben sağ kalırsam
Bir Saraya göşke dahil olursam
Dilediğim yemekleri bulursam
İster altıay ramazan olmalı

ehemmiyetle tetkike değer. Veremlilerin evlenmesinde göz önünde bulundurulacak noktalar; hastalık mikrop çıkaracak derecede, açık verem şeklinde olmıyacaktır, açık veremliler katî surette evlenmekten menedilir. Hastalık ateşli seyretmiyecektir, faal afeti olanlar evlenemez. Evlenebilmek için hiç bir verem araz ve alâmeti bulunmamalı ve görülmemelidir. vücud zafiyeti olmamalı, en aşağı iki senedenberi vücud ağırlığından kaybedilmiş bulunmamalıdır.

Bilhassa genç kızların evlenmesi çok büyük bir ehemmiyeti haizdir Çünkü maruz kalacakları gebelik hali veremi uyandıran ve faaliyete geçiren en mühim bir sebeptir, doğum ise hostalığı büsbütün alevlendirir. Emzirmede vücudu kuvvetten düşürerek sönmüş bulunan verem mikroplarını canlandırır. Bu sebepledirki evvelce ne şekilde olursa olsun verem geçirmiş bulunan bir kadın evlendikten sonra gebe kalmamalı, kaldığı takdirde çocuğunu emzirmemelidir.

Karı kocada veremi birbirine bulaştirabilirler, mamafih evliler arasında veremin baş göstermesi korkulacak kadar fazla vaki olmaz.

Evlilikte takib edilecek hayat pek ziyade itinalı ve ihtimamlı ve bütün hıfzısıhhat şartlarına uyğun olmalıdır. Kadın gebe kaldığı takdirde kat'î istirahata konulmalı ve uyğun şekilde beslemelidir. Daima bir doktorun nezareti altında bulunacak, sıhhî vaziyeti sık sık kontrol edilecek, lûzum hasıl olduğu anda derhal sun'î hava tedavisine başlanacaktır. Kat'î bir zaruret hasıl olduğu takdirde de, gebelik üç aylığı geçmiş olmamak şartile, çocuk alınırlır, bu suretle vukuu melhuz bir felâketin önü alınmış olur.

Kâhillerin hastalığı çocuklukta alınmış bulunan ve zamanla uyuşmuş, kapanmış olan bir verem afetini canlanmasından ibarettir. Bunun için orta yaşta korunma bir özgülük gösterir. Gençlikte ve orta yaşta veremden korunmak için sönmüş bulunan verem mikrobunu alevlendirecek sebeplere meydan vermemek gerektir. Mikrob saçan veremlilerle sıkı, samimî ve mükerrer temaslarda bulunmaktan sakınılmalıdır. Hasta odasına sık girmemeli, hastaya fazla yaklaşmamalı ve oda da fazla kalınmamalıdır.

Zengin membalarla karşılaşmamak ve kütlevi bulaşmalara maruz kalmaktan sakınmak lâzımdır ve mümkündürde.. Fakat hafıf bulaşmalardan, arîzî, tesadüfî olan ve az miktarda basil verici bulaşmalardan sakınmak hayat icabatı imkânsızdır ve doğru da değildir. Sonradan her hangi bir s retle ve sebeple vukua gelecek zengin ve kütle halinde bir bulaşma tehlikesine karşı koyabilmek için vücudun az miktarda mikrobla aşılanmış ve bu sayede muafiyet kazanmış bulunması faydalıdır. İleri yaşlara kadar, nasılsa hiçbir suretle aşılamamış olan, vücuduna hiç verem basili girmemiş bulunan bir kâhil, günün birinde herhangi bir suretle kütlevî bir bulaşmaya maruz kalırsa, bu halde verem, hastalığa ilk yakalanan ufak bir çocuk veremi gibi, had, süratlı ve şiddetli seyrederek ölümle nihayetlenebilir.

Umumî harpte Afrikadan Fransaya nakledilen zenci askerler arasında adeta salgın şeklinde verem vakaları baş göstermiş ve fazla vefiyat görülmüştü. Bu mahlûklar o zamana kadar, veremin münteşir bulunduğu insanlarla temasta bulunmadıkları için vücutlara verem basillerinin tesirlerine karşı bâkir bir vaziyette bulunuyordu. Muafiyet ve mukavemet kudretinden mahrum olan uzviyetleri birdenbire verem basillerinin tehacümüne oğrayınca hastalık şiddetle hükmünü icra etti. Bu hâdise insan vücuduna, büyük bir zarar vermiyecek şekile, bir miktar verem basilinsir girmiş bulunmasının faydalı ol-

ATALAR SÖZÜ

Toplayan: SABUR ŞAHİN

— XII —

Kaynana yılan her sözü yalan.
Kaza dur geldim demez.
Kazandığı darı koyduğu sepet
Kazaya rıza lâzım.
Kaz gelen yerden tavuk esirgenmez
Kazı koz anlar
Kaz kazile, yaz yazile, kel tavuk kel horoz ile.
Kazma kuyuyu kendin düşersin.
Kaz öter saz biterse kaç o memleketten
Keklik öter kekik biterse kal o memlektte.
Keçesini sudan çıkardı.
Keçi nereye çıkarsa oğalağıda oraya çıkar.
Kurd dumanlı havayı sever
Kurt dağında vahşi olur
Kurt kocayınca köpeklerin maskarası olur
Kurd oğlu kurd olur,
Kurd tüyünü degiştirir huyunu degiştirmez
Kurunun yanında yaşta yanar
Kusur ettiğini düşünmezde takdire bahane bulur
Kuşa süt nasip olsa anasından olur
Kuşu kuş ile avlarlar
Kuş uçar kervan geçer
Kuş var eti yenir kuş var et yedirir
Kuyruklu yıldız her zaman doğmez
Kuzu ile kuzu kurd ile kurd olandan kork
Külâhı başından kaptırma başın açık kalır
Küpe bindi kamçıyı eline aldı.
Küpü yudum güne koydum
Kümesim dar ötemedim

(L)

Lafın azı özü çobana verme kızı ya koyun götrür ya kuzu
Lafla peynir gemisi yürümez
Lafla pilav pişerse deniz kadar yağda
Lafla pilav pişmez
Laf torbaya girmez
Lakırdı hoş torba boş
Lakırdı bilmez işitmiye araba ile ğider
Lakırdı ile ış bitmez
Lakırdı söylemekle ağız aşınmaz
Lâtife lâtife gerek
Ledos kara kar gibi insana kor gibi dokunur
Leyleğin ömrü laklakla geçer
Leylek benim ne komşum yazın gelir kışın gider
Lezzetsiz çorbaya tuz kâr etmez
Lokma çiğnemeden yutulmaz
Lokma karın doyurmaz şefkat arttırır

(M)

Muhabbet iki baştan olur
Mahzun gönül kırallardan kız umar
Mal adama hem dost hem düşman
Mal bacının öder sahibi kaygusunu çeker
Mal bucakta yiğit kucakta
Mal canın yongasıdır
Malın eyisi boğazdan geçer
Malın eyisi suya yakın daha eyisi eve yakın olur
Malını eyi sakla komşunu hırsız tutma
Malını hırsıza canını uğursuza teslim etme
Malını öğme pazarını öğ
Mal malı yerse dal dal olur
Mal müşteriye göre satılır
Mal sahibi çift öküzünden canlı olur
Mal sahibini can turabını bulur
Mangal kenarı kış gününün lâle zarıdır

Mərseramadideye mevlâ güneş göstermesin
Mart ayı dert ayı
Mart içere çingen dışarı
Mart içeri pire dışarı
Mart kapudan bakdırır kazma kürek yakdırır
Mart martladı tavuk yumurtladı
Masırın deliğinde mısırı seyreder
Maşa varken elini yakma
Mazlumun ahı yerde kalmaz
Mecliste dilini sofrada elini kısa tut
Meramın elinden bir şey kurtulmaz
Mercimek ağaçına kırk yılda çıkar
Merhametten maraz hasıl olur
Meşveretsiz yapılan şeyden hayır gelmez
Meteliğe kuşun atar
Meyhaneciden şahit istemişler bozacıyı göstermiş.
Meyvasız ağaca taş atılmaz
Meyil verme dellâl ile berbere sumu geçer hamamdaki mermere
Mezar taşile iftehar olunmaz
Minareyi çalan kılıfını bulunur
Miras her adama yaramaz yararsada hacı ağa olamaz
Miyancının kesesi bol olur
Mırdara müdara etme
Mızrak çovala sığmaz
Mırdar olduğu halde öt ağacından taput istersin.
Mum dibine ışık vermez
Müftisten ata müfsitten nasihat bekleme
Mühür kimde ise süleyman odur
Mürayı dostan doğru sözlü düşman yeğdir
Mürüvvete endaze olamaz
Mürüvetsiz adam suyu çekilmiş değirmene benzer

(N)

Narkile kırıldı ise serin sağ olsun
Nal der mıh demez
Namertle havuç ekenin sivrisi kıçına batar
Namus insanın kanı bahasıdır
Nasihat tutmayanı musibet tutar
Naz maşukun niyaz âşıkındır
Ne at var ne meydan
Ne benden sana bazlama ne senden bana gözleme
Ne çi yedim ne karnım ağırır
Necasete taş atarsa üzerine sıçrar
Ne dağda bağım var ne çakaldan davam var
Ne fol var ne yumurta
Ne dilersen eşine o gilir başına
Ne dir bu koku yokluğun boku
Nefsinde tecrübe etmediğin şeyi hakka tavsiye etme
Ne güler ne sırıtır canımın iliğini kurutur
Ne inek verir buzağı alır
Ne geldi geçti felaketten duyulmadı deve geçti elekten
Ne oldum delisi oldu
Ne oldum dememeli ne olacağım demeli
Nerede aç oradan kaç nerede aş oraya yanaş.
Nerede börek oraya gerek
Nerede çalğı orada kaldı.
Nerede çokluk orada bokluk
Nerede gül orada har nerede yâr orada ağyar.
Nerede iş oradan sıvış
Nerede yokluk orada bokluk
Nerede varlık orada dirlik
Nerede hareket orada bereket
Nereye gidersen git okka dört yüz
Nereye gidersen kısmetin ardından gelir
Ne sal ile dirne mal iledir. Beyim ululuk iledir.
Ne severim yadını ne anarım adını
Ne şaşkın olmasın ne taşkın ol asıl
Ne şiş kızarsın ne kebap yansın

Ne yaparsan elinle o gider seninle
Ne yer ne yedirir.
Ne yoklukla öğün ne varlıkla öğün
Nikâhta keramet vardır derler
Nuh derde Peyğamber demez
Ne zengine borçlu ne zürtten alacaklı ol

(O)

Oduncunun gözü yongada olur
Oduncunun gözü oncada
Odunun kurusuna suyun durusuna üçayın birisine,
Oğlan yedi oyuna gitti. Çoban yedi koyuna gitti.
Oğlan dayıya kız halaya çeker
Oğlumu doğurdum amma gönlünü doğuramadım.
Oğlunu döğmeyen kesesini döğer
Kızını döğmeyen dizini döğer
Oğlunu seven hocaya vermez kızını seven kocaya vermez
Oğru ile doğru bir olmaz
Oğlun yaban ekmeği yemesin kızın yaban yerde yatmasın.
Okumuşun okuduğunu tut gittiği yola gitme.
Okkada petmez o kadar sökmez
Okumadan alim gezmeden soyyah
Ok yaydan çıktı.
Olacak yemek buğundan bellidir
Olan tut bağlar olmayan dert bağlar
Oldu olacak kırıldı nacak
Olmaz olmaz deme olmaz olmaz
On paralık kına al sat sat yine al
On parmağı on kara
Orta gemisi yürümüş elti gemisi yürümemiş.
Ot içinden tutuşur
Oturduğu ahır sekisi çıkardığı İstanbul türküsü.

(Ö)

Ödünç güle güle gider ağlaya ağlaya gelir
Ödünç yiyen kesesinden yer
Öfke baldan tatlıdır.
Öğüdüğün oğlan önüme yaptı.
Öğe öğe öküz ettiler boynuzunu dokuz ettiler.
Öğüt veren çok azık veren yok.
Öğüt vereyim öğüt ununu kendi elinle-öğüt
Öksüze acıyan çok olurda bir dilim ekmek veren olmaz
Öksüz olan kendi keser göbeğini
Öküz altında buza arar
Öküz öldü ortaklık ayrıldı.
Ölecek ile olacağa çare bulunmaz
Ölü aslana tavşan bile hücum eder
Ölü gözünden yaş imam evinden aş çıkmaz.
Ölüm dirim bizim içindir.
Ölüm hak miras helâl.
Ölmüş eşek kurddan korkmaz
Ölmüş merkep arar nalını sökmeğe
Ölümü gören hastalığa mum olur
Önce iğneyi kendine sok sonra çuvaldızı başkasına batır.
Önce bol bol yiyen sonra bel bel bakar
Ön tekerlek nereye giderse arka tekerlekte oraya gider
Öz ağlamayınca göz ağlamaz
Özürü kabahatinden büyük

(P)

Para ile değil sıra ile
Para ile imanın kimde olduğu bilinmez
para isteme benden buz gibi soğurum senden
Paran çoksa kefil ol işin yoksa vekil ol
Paranın yüzü sıcaktır.
Para parayi kazanır
Parası olan kâha yer durur durur daha yer,
Parasız dellâl bağırmaz
Para tükendi dükâkn kapandı
Para yemesini bilmeyen zengin her zaman züğüttür.

(Sonu var)

HALKEVİ ÇALIŞMALARI

(KONFERANSLAR)

21 - Nisan çarşamba akşamı evimizde büyük Ulusal şairimiz Hamid ihtifali yapıldı. 600 yüz yurtdaşa çağırı gönderilmişti. Fakat saat 19 dan itibaren halk salonda yer almağa başladı. Öyleki saat 20 den sonra oturacak yer değil, ayakta duracak yer kalmamıştı. Bu yüzden çagırı alan arkadaşların çoğu dönmek mecburiyetin de kalmışlardl.

Saat 20,5 de Erkinlik marşı ile ihtifal başladıı·

Birinci pilânda büyük ölüye ait tablo geliyordu. Perde açılırken söndürülmüştü.Gösterit kolu başkanı Mumer Gözalan iyi bir makyaj yaparak büyük şairi gözünüzde canlandırmağa muvaffak oldu. Bir koltukta oturan Hamidin başına bir kız çocuğu çelenk uzatıyor, iki kızda dizleri dibinde bayrağa sarılmış olarak kitâba bakıyorlardı. Sahneye mal ışık verilmişti: Bu tablo Hamidin büyük yası ile sarsılan halkta göz yaşlı bir tesir uyandırdı ve alkışlandı.

Bundan sonra lise Türkçe öğretmeni Bayan Mükerem Kâmil Su 5 - şubatta Hamitten aldığı telgrafı okuyarak söze başladı. Hamidin hususi ve resmi hayatı, eserleri, edebi hüviyeti, açtığı çığır, Türk edebiyatındaki yeri ve ölümünü çok esaslı bır şekilde izah etti. Sözlerini içli bir söylevle bitiren Mükerrem Kâmiljn konferansı göz yaşları ve alkışlar arasında sona erdi.

Arkadan büyük ölünün eserlerinden parçalar okundu, edbiyat öğretmeni Recep ve birçok gençler Hamitten okudukları parçaları cidden duyarak ve duyurarak okudular.

Halkevi gösterit kolu büyük bir başarı ile Tarıktan, Nesterenden birer perde temsil etti.

Hamit ihtifali, Balıkesir tarihine göz yaşlı bir anma gecesi ilâve etmiş oldu.

Merkez ilk okul öğretmenleri 24- nisanda bir konferns dinledi ve üzerine mülakaşalar yaptılar.

Bu konferansı kura neticesinde Altıeylül ilk okulu öğretmeni Ekrem verdi. Ertesi günde mülhakat köy öğretmenleri arasında bir konferans tertip edildi.

MÜSAMERELER:

23 - nisan ulusal egemenlik ve çocuk bayramı münasebetiyle bir hafta Halkevi sahnesi dolup boşaldı. Hemen her gece bir ilk okul müsameresi seyredildi. Bütün bu bir haftalık mini miniler müsamersinden sonra evin temsil kolu gaip aranıyor isimli güzel komedi ile müsamereler haftasının son numarasını teşkil ettı. Bütün müsamereler gibi ilk okul çocuklarının müsamereleri de çok geniş bir alâka topladı. Ve citten küçükler çalıştıkları Ve özendikleri müsamerede bu alâka ve takdiri hak ettiler.

GAZİ OKULU MÜSAMERESİ

İlk gece Gazi okulu çocukları müsamerelerini verdiler. Küçüklerin Rontları çok beğenildi Öğretmenlerinden Gökalpin yazdığı küçük şehit piyesini de küçükler çok muaffak oldu ve alkışlandılar.

MİTHAT PAŞA MÜSAMERESİ:

İkinci Müsamereyide Mıthat paşa okulu verdi. Güzel bir tablo ile başlayan müsamerede küçükler hakikaten vazifelerini severek yaptılar. Küçükler temsil ettikleri Aydın isimli piyesde te muaffak oldular,

DUMLU PINAR MÜSAMERESİ:

Üçüncü müsamereyi veren Dumlupınar okulu da perdeyi güzel bir tablo ile açtı· Ve vazifelerinde alkışlandılar· Atatürk çocukları isimli piyesi de benimseyerek yaptılar.

ALTI EYLÜL MUSAMERESİ:

Altı eylül okulu haftanın dördüncü musameresini verdi· Dekor ve elbiselerine çok çalışan ve emek sarfedilen oğuz destanı isimli manzum piyeste vazife alan bütün yavrular muaffak oldular ve alkışlandılar.

ALİ ŞUURİNİN MUSAMERESİ:

Ali Şuuri müsameresi de sevimli gecelerinden birini yaşattı· Bu müsamerede küçüklerin temsil ettikleri menekşe ve gayıp yüzünden kazanç isimli küçük piyeslerde sevgi ile takip ve tkkdir olunurlar.

HACI İLBEY MÜSAMERESİ:

İlk okullar müsamerusinin son gecesini Hacı ilbey okulu diğerleri gibi muaffakıyetle kapattılar. Küçükler eski borç ve İstiklâl piyesinde muaffak oldular ve alkışlandılar.

Küçük çocuklar kendilerini seyre gelen ana, baba, ve ağbeylerine gösterdikleri muaffakiyetle haklı bir güven bağışdılar·

GAİP ARANIYOR:

Evimizin çok çalışkan ve cidden istidatlı gösterit kolu tarafından gaip aranıyor piyesi üç defa temsil edildi. Her üç gecede de salon hınca hınç dolu idi. Kolun verdiği başarıl temsiller halkta çok kuvvetli sevgi yaptığı için salon vaktından önce doluyör ve bir çokları da kapıdan dönmek mecburiyetinde kalıyorlardı. Rejisör Muammer Gözalan gerek rolinde, gerek sahnenin idare işinde bır üstünlük gösterdi·

HORTLAK:

Hortlak piyesiadeki yüksek muaffakıyetile çok sevilen Hülya Gözalan Rolünü kendisinden umulduğu şekilde başardı. Sahnede görüldüğü zaman alkışlanıyor hareketleri ile çok eyi tesirler uyandırıyordu·

Salih ve ihsan bu muafiakıyetten geri olmayan bir gayretle rollerini idare ettiler Piyesde rol alannların hepsi cidden eyi yetişdirilmişlerdi. piyes her üç gecede oynandı ve çok alkışlandı.

GEZİ:

6 — Mayıs perşembe günü İlbây Etem Aykutun başkanlığında dört otomobille Küçük Bostançı köyüne gidildi. Konuşmalar yapıldıktan ssnra sayını İlbay (Cumhuriyet Hükûmetinin köylüye verdiği yüksek kıymet) adlı bir söylev verdi, Sözlerindeki kuvvet, vuzuh ve son derece samimivetle kendisini sevdiren İlbay hararetle alkışlandı. Gezi heyeti köylülerin içten bağlılığı ile teşyi edilerek Balıkesire dönüldü,

SERGİNIN AÇILIŞI:

8 - Mayıs cumartesi günü İlbay Ethem Aykut tarafından evimizde Resim sergisi açılma töreni yapıldı. sergiye (İstanbul Mustakil ressamlar Birliği) muhtelif tablolarla iştirâk etmişlerdir. ilbay gayet samimî ve temiz bir dilie resmin modern hayatımızdaki rolünden büyük istidatların bu gibi vesilelerle doğacağından serginin bedeî zevkimiz üzerinde yapacağı yüksek tesirlerden bahsetti. Ve hararetle alkışlandı. Davetliler salonda Pek nefis bir şekilde yerleştirilmiş tabloları ayrı ayrı inceleyerek dolaştılar. Ar kolu başkanı sırrı resimler hakkında izahat verdi Sergi 9- Mayıs Pazar günü umuma açıldı. Her gün binlerce yurddaş büyük bir zevkle dolaşmakta ve genç ressamlarımızın değerli eserlerini zevkle seyretmektedirler.

23 - Nisanda çocuk kongrası yapıldı, Gazi okulundan Melâhat kongra başkalığına seçildi

24 - Nisanda Halkevi salonunda bir çocuk balosu yapıldı. Birinci, ikinci, üçüncü gelen çiftlere muhtelif hediyeler verildi.

Halkevi tarafından nakış, dikiş, biçki kursları açıldı.

25 Nisan da Halkevi salonunda gürbüz çocuk müsabakası ve ilk okul küçükleri arasında söz, ses, güzel şiir okuma müsabakaları yapıldı. Derece alanlara muhtelif armağanlar dağıtıldı.

25 —Nisanda Halkevi tarafından Lise ve öğretmen okulları arasında tertip edilen futbol ve voleybol kupa maçları alâka ile takip edildi. Voleybol birinciliğini öğretmen okulu kazandı. Futbolda berabere kaldılar. Her iki tarafada kupalar verildi.

3, 4, Mayıs günlerinde İlbayın başkanlığında köy ve köylülerin kalkınmasına dair tedbirler almak üzere ilçe baylar konferansı yapıldı. Ve üç mayıstan on mayısa kadar ilk okullar arasında voleybol müsabakaları tertip edildi. birinciliği Gazi okulu kazandı.

1 Mayısta Halkevi tarafından yaptırılan tenis kortu açıldı

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ

DİNMEZ AGRI

Sevgim ve İztirabımla, Bu Kalp Duracak Romanlarının muharriri Bayan Mükerrem Kâmilin üçüncü eseride çıktı.

Mevzuunu büyük erginlik savaşından alan arkadaşımız kitabında Yurt Aşkı ile çırpınan bir Türk kızının büyük bir sevgiyi ayak altına alarak en çetin savaş işlerine atıldığını kuvvetle ifade etmiştir. Temiz bir dil, canlı tasvirler ve en önde gelen kahramanlık duygularile cidden muvaffak olan bu romanı okuyucularımıza tavsiye ederiz.

TÜRKİYE

GENEL KİMYAGERLER KURUMU DERGİSİ

Bu Derginin on birinci sayısı on buçuk forma kalınlığında olarak çıkmıştır. Bir kısım yazıları Türkçeden başka Almanca, Fransızca ve İngilizce lisanlarında aynen veya hulasatan neşreden bu Dergi, Ana yurdumuzdaki kimya çalışmalarını dünya ilim âlemine tanıtmaya yaramakdadır. Kimyanın her sahasına şamil bir Kurumun Dergisi olduğu için, yalnız kimyager için degil, aynı zamanda kimyanın tatbikatından geniş mikyasda istifade eden Tıp, eczacılık, baytarlık, ziraat gibi ilim şubelerinde çalışanların da işine yarayan bir zenginlikdedir. Geniş bir bibliyografi kısmı vardır.

Kıvırcık koyunlarımızın sütleri üzerindeki etüt ile yeraltı madenlerini geofizik usulile arama metodlarını bir araya toplayan yazılar bilhassa şayanı dikkattir. Bedeli yalnız 50 kuruş olup adresi: ANKARA, Posta kutusu 50 dir.

Sayısı 15 kuruştur

Vilâyet matbaası— Balıkesir